

МИОКО МАЦУТАНИ ИСТОРИЯТА НА ГОВОРЕЩОТО СТОЛЧЕ

Превод от японски: Нели Чалъкова, 1985

chitanka.info

1. ВЛАКЪТ ПРИСТИГА В УРАКАВА

Когато звънна звънецът и гласът на високоговорителя съобщи, че пристигат, Наоки въздъхна с облекчение.

След пет минути пристигаме в Ханаура. Изходът е от лявата страна на вагона по посока на движението, време на престоя две минути.

Това се казва пътешествие, три часа и десет минути пътуваха от Токио до Осака с шинкансена^[1], в Осака смениха влака и още пет часа до Ханаура — общо осем часа и десет минути. Наоки изчете от кора до кора списанието с комикси, което си носеше за из път, успя дори да изяде два сладоледа. Гореше от нетърпение да пристигнат час по-скоро. Виж, Юко е друго нещо — седи си между него и мама, гушка се ту в нея, ту в него и си пее песнички в захлас. Тя бе с две години и единайсет месеца по-малка от брат си и не й придиряха особено. Наоки обаче беше вече четвъртокласник. Колкото и да скучаеше, някак не му подходеше да лудува във влака.

— Наоки-чан^[2], свали багажа! Можеш ли да се справиш сам? Готово ли е? Ей, Ю-чан, събуди се, чуваш ли! Пристигнахме!

Мама се суетеше и даваше команди на двамата едновременно. Юко спеше непробудно. Възбудата от пътуването я беше изтощила съвсем. Наоки стъпи върху седалката и докато сваляше една по една двете пътни чанти — сивата и бялата, хвърли поглед към Юко, която спеше, облегната назад. Както я гледеше отгоре, тя му изглеждаше истинско дребосъче. Приличаше на играчка, същинско мече, изпружило лапи напред. Нейната дълга черна коса, която не знаеше какво е ножици, обрамчваше бледото ѝ лице от двете страни.

— Ю-чан! Юко, събуди се!

Юко продължаваше да спи, затворила плътно очите си с дългите мигли.

Мама изглежда загуби търпение и повиши тон:

— Ида-чан!

Тогава малката Юко най-сетне се събуди. Повъртя неразбиращо сънени очички, но като забеляза Наоки, който стоеше прав на седалката и я наблюдаваше развеселен, сбърчи личице в недоволна гримаса и повтори след мама:

— Ида!

Наоки не издържа и се разсмя. Тя бе научила това име от него и то, изглежда, ѝ допадна, защото често сама го повтаряше. Когато ѝ кажеха „Ида“, веднага се обаждаше с готовност.

— Какво ти става, едвам си се събудила и вече се цупиш! Виж я ти! Хайде, слизаме! По-бързо си обувай обувките, че баба и дядо ни чакат!

Наоки се напрегна и свали чантите. Сивата беше негова и на Юко, а бялата — на мама. Вътре имаше книги и затова му се видя доста тежичка.

— Мамо, дълго ли ще останеш в Кюшу? — запита Наоки с престорено безразличие.

— Ще гледам да се върна колкото може по-скоро. Но когато човек пътува по работа... Нали ме разбираш?

— Ясно.

Наоки се умърлуши. Мама работеше отдавна, още отпреди той да се роди и за Наоки това беше в реда на нещата. Веднъж — тогава той бе на около пет години — мама трябваше да ходи в командировка в Нагано и реши да го вземе със себе си. Канеше се да го остави при леля му, която живееше в едно село, потънало в ябълкови градини.

Ала сутринта мама докосна ръката му и усети, че Наоки целият гори. Измери температурата му и видя, че се е повишила. Да му даде ли веднага лекарство? Чудеше се как да постъпи — дали да го вземе или да го остави. В края на краищата реши да го вземе със себе си и двамата тръгнаха със следващия влак. Докато седяха в купето, тя му правеше студени компреси и щом пристигнаха в Нагано, веднага го заведе на лекар. А на другия ден замина по своите дела, оставяйки Наоки на грижите на лелята. Наоки си лежеше кротко, само от време на време мрънкаше: „Нека дойде мама, поне за мъничко!“ и на лелята ѝ се късаше сърцето.

С една дума, Наоки бе свикнал с отсъствията на мама. Сегашното им пътуване до Ханаура бе свързано пак с нейната работа. Когато се разбра, че трябва да ходи в Кюшу, тя каза:

— Да направим така: ти и Юко ще ме чакате у дядо и баба в Ханаура, през това време аз ще отида до Кюшу и бързо ще се върна. От Ханаура е съвсем близо до Кюшу и освен това ти си във ваканция. Става, нали?

Наоки, разбира се, се съгласи. Нямахше нищо против да отидат на гости на дядо в Ханаура, пък и идеята да пътуват с шинкансена много му допадна. Като си помисли, че трябва да се занимава с Юко, той си каза: „Ами сега?“ Мама сякаш прочете мислите му, защото добави:

— И се грижи за Юко! Баба и дядо са вече стари, нали разбираш?

— Ясно. Да слизаме!

Той свали сивата чанта и я изнесе в коридора, а мама взе бялата, хвана Юко за ръка и двете го последваха. Вlakът навлизаше в гарата на Ханаура.

Дядовата къща се намираше не твърде далеч от гарата, на двайсетина минути път с кола. Той бе дошъл да ги посрещне на гарата, нали пристигаше дъщеря му с внучетата. Като се качиха в едно такси, дядо присви очи и попита:

— Та кога, значи, заминаваш за Кюшу? Почини си първо, че тогава тръгвай!

— Не, в никакъв случай. Ще тръгна довечера с нощния влак. Прощавайте, че ви оставям Наоки и Юко.

— Ей че си заета!

Дядо явно не можеше да проумее защо е нужно тя да хукне веднага за Кюшу, без да остане поне за една нощ. Каква ли пък е тая важна работа!

— Колко дни, казваш, ще прекараш в Кюшу?

— Ами... четири-пет, може би повече, а може би и по-малко — каза тя и наклони глава настрани. — По работа отивам, знам ли колко време трябва да остана. Но ще гледам да се върна по-скоро.

— Да, да. С Наоки е лесно, но виж, Юко... Каквото и да си приказваме, тя е само на три годинки. Ако ревне мамо, та мамо, какво ще правим тогава?

— Юко не е на три годинки, а на две — намеси се момиченцето.

— Ха! Не била на три години! Браво на тебе! — удиви се дядото.

Тогавата Юко изтърси глупост — сигурно не за да покаже, че е къде-къде по-умна, отколкото я смятат, а просто ей тъй:

— Дядо, а защо на главата ти няма коса?

— Туй то, сега я оплескахме!

Всички избухнаха в смях. Обърканата Юко като че ли се засегна, задето я взеха на подбив, направи плачлива гримаса, и току ревна, като протестираше през сълзи:

— Не се смейте де, не се смейте!

Големите станаха привидно сериозни и побързаха да я успокоят, едва сдържайки смеха си:

— Добре, добре, няма вече!

Вдигна се голяма врява. Докато усетят, отминаха търговската улица, прекосиха един жилищен квартал и навлязоха в централната част на града. Някога в Ханаура живеел местният княз тоно-сама. Имало два замъка, Ямаджиро, планинският замък, и Къоджиро, но първият бил разрушен отдавна, а вторият го пренесли в Токио и на неговото място направили парк. Дядото увери Наоки и Юко, че в Ханаура има страшно много интересни неща и в никакъв случай няма да скучаят.

— Само дето майка ви се кани да заминава довечера, без дори да пренощува. Има да се чуди баба — добави той.

Предположението му се сбъдна. Когато пристигнаха, бабата се разохка:

— Дъще, дъще, защо си толкова заета!

— На връщане пак ще се отбия и ще остана една нощ — рече майка им невъзмутимо.

— Е, щом е така, поне чай си пийни.

След това възрастните подхванаха дълъг разговор. „Как само не ги обичам тия техни разговори — мислеше си Наоки. — Смят се на неща, които изобщо не са смешни, после вземат да си шепнат с тайнствен вид — така до безкрай. И все се суетят около Юко — ту защо плаче, ту защо се смее. А за мен не се сецат, все едно им е дали съм тук или ме няма“. Така размишляваше Наоки и се пръскаше от яд. „От утре, значи, отговарям за Юко. Добре тогава, останали са ми на разположение няколко часа свободен живот“ — каза си той и се измъкна тихичко от дядовия дом.

[1] Шинкансен — скоростният влак Токио — Осака. ↑

[2] Чан — частица, изразяваща уважение, която се прибавя към детските имена. ↑

2. ВЪРВЯЩИЯТ СТОЛ И СТРАННАТА КЪЩА

Когато Наоки се озова на улицата навън вече се смрачаваше. Вятърът внезапно стихна и градът потъна в обятията на вечерната жега. Въздухът пареше като горещо прозрачно желе. А пък аз вървя през желето, мислеше си Наоки. Обзет от това странно усещане, той се вгледа в пътя пред себе си. А сега накъде?...

„Накъде ли да поема? Да питаме случая... значи наляво“.

Мама има същия навик. Когато става дума, да речем, за сладкиши — дали да вземат паста с крем или кашкавалка, тя обикновено казва: „Да питаме случая“. Ако на човек му предстои неотложна работа, надали си струва да брои на пръсти дали еди-как си да постъпи или другояче, но ако се налага да вземе решение, а не е сигурен какво точно е нужно да прави, нищо чудно да седне да брои на пръсти, с други думи, да питаме случая.

Кварталът бе опасан от бяла зидана стена, върху която тъмнееше покрив от черни керемиди. Изглеждаше точно като място, където някога е имало княжески замък. Когато Наоки стигна края на зида, видя един ров. Килим от водорасли покриваше рова, докъдето погледът стигаше. Подобни на тънки върбови клонки, бледозелените водорасли, преплели крехки стъбла, се стелеха по цялата дължина на рова. Над мекия килим, изтъкан от зеленина, светеше огненият диск на слънцето, което клонеше към залез. Покритата с водорасли водна повърхност отразяваше тук-там пурпурните слънчеви лъчи и целият ров искреше като нежно зелено платно, изтъкано от светлини и сенки.

Наоки не помнеше от колко време стои досами рова. Изведнъж се сепна от леко потракване — троп-троп — тихи стъпки ли дочу? Долови и смътен шепот, който идваше някъде отдолу:

— Няма я... няма, няма...

Стори му се, че някой шепне с пресипнал глас току до краката му. Наоки направи крачка встрани и впери удивен поглед към мястото, където бе стоял миг преди това. Видя — какво мислите?... Едно

столче! Точно така, едно малко дървено столче, с облегалка и кръгла седалка, тъкмо за дребосък като Юко. Столчето тътреше крака по бялата пътека, която се виеше покрай рова. Наоки не вярваше на очите си. Стол да върви сам, що за глупост! Но не, това съвсем не беше сън.

— Няма я, няма я, няма я никъде... — шепнеше хрипкаво столчето, вървейки напред. Потропваше по безлюдната пътека, огряна от пурпурните лъчи на залязващото слънце. Вървеше покрай рова, над който цареше пълен покой... Наоки проследи с очи дървеното столче, самият той, замръзнал от почуда. Столчето се отдалечаваше, кретайки като грохнало старче, докато накрая изчезна.

Наоки отвори уста, искаше да извика, но не можа да издаде нито звук. Понечи да тръгне, ала разтрепераните му крака не го слушаха и той не успя да направи дори крачка.

„Ами да, въздухът е същинско желе. Затова не мога да се помръдна“ — повтаряше си Наоки, напредвайки едвам-едвам, с тежки стъпки, сякаш разсичаше застиналия въздух. Слънцето се скри зад облак. Зелената лента, изтъкана от светлини и сенки, която покриваше рова, изведнъж потъмня, потъна в дрямка. Наоки се добра с мъка до онова място, където видя столчето за последен път, спря се и се провикна:

— Ехей!

Плъзна бегъл поглед по дърветата, които растяха тук-там на групички покрай рова. Вдясно от него тръгваше една пътека. Наоки отправи поглед и извика още веднъж:

— Ей!

Дали столчето не бе свърнало в тази посока? Стори му се, че го мярна да потропва по тъмната пътека, която се провираше през гъсталака вляво. Но колкото и да се взираше, от столчето нямаше и помен.

Наоки пое нататък. Имаше чувството, че едвам се влачи, като в някакъв сън, а всъщност вървеше бързо, почти тичешком, към гъсталака, където бе изчезнало столчето или поне така му се бе сторило.

Пътеката го отвеждаше все по-навътре. Виеше се между старите сливи, все по-тясна и по-тясна, а в далечината нишката ѝ съвсем се губеше.

— Натам е тръгнало, няма друг начин.

Наоки напредваше, но търсенето не даваше резултат. Излезе на една улица, която опираше в рова. Тук по всяка вероятност са били някога бедните покрайнини на феодалния град. От столчето нямаше и следа, вместо него на пътя стояха няколко жени с кошници и нещо си бърбеха. Наоки сви устни и моментално свърна в страничната уличка, оттам излезе бързо на предишния път и изведнъж се озова пред гора, в която растяха какви ли не дървета, а зад нея се издигаше планината.

Наоки се спря. Загледа гората и се замисли: „Някъде съм виждал такава гора, но къде ли е било?...“

През гората минаваше тясна пътека, но не личеше някой да е вървял по нея. Ако онова необикновено столче се появи обаче, сигурно ще бъде именно тук. Така поне смяташе Наоки. И той хлътна в тъмния гъсталак.

Изведнъж гората свърши и Наоки се озова пред някаква полуразрушена порта. Всъщност не беше точно порта, а съвсем примитивно съоръжение, от което бяха оцелели само две дебели греди. Вляво и вдясно от портата се точеше жив плет, явно си растеше на воля, без някой да се грижи за поддържането му. Наоколо нямаше други сгради, освен една къща, потънала в безмълвието на долчинката, а зад нея се издигаше Широяма, планината, където някога е бил планинският замък Ямаджиро.

Къщата изглеждаше необитаема. Достатъчно бе човек да погледне живия плет, за да се убеди, че тук не живее никой. Причудливо разкривените клони, до които не се бе докосвала човешка ръка, се протягаха нагоре, устремени към небето. Непрогледният гъсталак напомняше джунгла. В такива места обикновено има и хмел, тук също се виеше на зелени гирлянди, сплетени тук-там в гъста мрежа.

Наоки постоя малко пред портата, потънал в размисъл. Врата в истинския смисъл на думата нямаше и не представляваше никаква трудност да проникне вътре, но го беше страх да се озове сам на това безлюдно място, притихнало зад живия плет. От друга страна пък, щеше да бъде жалко да се върне обратно, без поне да се опита да влезе. И той пристъпи боязливо навътре.

От оградата започваше тясна пътечка, която някога вероятно е била посипана със ситен чакъл, а сега бе леко буренясала. Отляво

покрай пътеката растяха същите храсталаци и техните клони се преплитаха с живия плет отдясно, образувайки неугледен свод.

— Ах!

Наоки трепна от изненада. Ама че работа! На малко открито пространство на завоя, точно където растяха няколко храста хортензии, се мъдреше бяла статуя на момченце от изкуствен мрамор. То стоеше неподвижно и сякаш внимателно изучаваше с поглед Наоки. А, това ли било! Наоки си спомни, че веднъж, когато пътуваше заедно с майка си в трамвая по линията Яманоте в Токио^[1], видя на перона на една от станциите — не си спомняше коя — фонтан: симпатична статуя на момченце, което прави пищ, май така се казваше. Блестейки на слънцето, струйката вода се лееше в малко басейнче. Следователно тук също трябва да има езерце.

Наоки навря глава в храсталака. Ами да, сред тревите се гушеше пресъхнал тухлен басейн с правоъгълна форма, полуразрушен и никому ненужен. Около него цъфтяха, ярки и весели, диви божури — червени, жълти, с най-различни цветове. В единия край на басейна се виждаше правоъгълен постамент. Тук вероятно е стояла статуята на момченцето и някога, по времето, когато в къщата още е имало хора и наоколо са се гонели дечурлига, струйката вода весело е шуртяла в басейна. Един ден статуята сигурно е паднала от постамента и някой я е изправил. Кога се е случило това — кой знае, но сега момченцето стоеше на счупените си крака и с невинен израз на лицето все тъй пускаше струйката вода.

Наоки се измъкна от тревата и направи няколко крачки по посипаната с дребен чакъл пътека. Когато завиваше наляво...

— Я! — възкликна той и ококори очи.

Ненадейно пред него се появи овехтяла къщурка в европейски стил, напомняща захвърлена камбанка. До този момент храсталаците я бяха крили от погледа му. Неизвестно защо в тази област имаше доста сгради европейски тип. Когато пътуваше с влак, му се бе случвало да се любува на старомодните европейски къщи, издигащи се по крайбрежието на Сето^[2], масивни постройки, които се мяркаха от време на време зад прозореца на вагона. Те изглеждаха много по-солидни от съвременните сгради европейски тип, които се строят напоследък в Токио, макар че бяха от дърво, а освен това бяха по-

уютни на вид. Удивително бе човек да види подобна къща в едно средновековно японско градче!

Нощната тъмнина започваше полекичка, незабелязано да се стеле наоколо. От лявата страна на входа растяха буйно олеандри, обсипани с червени цветове, очевидно никой не се грижеше за подрязването им. Зад тях имаше градинка.

Отначало сигурно мястото е било обикновена полянка, покрита с трева, но личеше, че сетне са го прекопавали, садили са зеленчуци, а сега там, досами оградата от жив плет, имаше глицинии, стъблата им бяха полегнали встрани и едвам крепяха посърналите цветове. Нощният мрак забулваше градината. Около къщата като че ли тъмнината бе особено гъста и Наоки отново започна да се колебае какво да предприеме. Напук на всичко обаче не му се щеше да се връща обратно, преди да е проникнал вътре. И като се оглеждаше наоколо, Наоки побутна външната врата.

Вратата веднага се открихна. В преддверието бяха струпани тухли, вътре беше тъмно и почти нищо не се виждаше.

Слабият сноп светлина, който проникваше през отворената врата, осветяваше стара бутилка, оставена на етажерката в антрето. Приличаше на шише от вносно вино. Наоки се вгледа в бутилката — отново изненада! От нея стърчаха няколко цвята, кръгли като слънчогледи. Те имаха вид на обгорена черна хартия. И клюмналите цветове, и увехналите листа сякаш се готвеха да окапят всеки момент, но се държаха още на стъблата с последни сили. Наоки протегна ръка да докосне една пъпка. В същия мир черното цвете се разпиля на прах с леко шумолене. Но това не наруши мълчанието, в което бе потънала къщата. Наоки изскочи навън като тапа.

Хукна през вратата, без да се обръща назад.

Ала той не видя какво стана след това. Щом той изчезна, от един ъгъл на потъналата в мрак къща се измъкна дървеното столче и застана неподвижно на входа, сякаш за да изпрати гостенина. Когато вечерната мрачина погълна всичко наоколо, столчето най-сетне се прибра вътре, тътрейки тихичко крака.

— Няма я, няма я никъде...

Шепотът му бе тъй тих, че едва ли някой би могъл да го долови.

[1] Яманоте — кръгова трамвайна линия, описваща центъра на Токио. ↑

[2] Сето — вътрешно японско море. ↑

3. НАОКИ ИЗЛИЗА ОТНОВО ПРИ РОВА

Наоки се спря запъхтян. Потри ръце — не го напускате чувството, че още усеща с дланта си черното цвете, което се бе разпаднало, преди да го докосне. В този миг чу нечий глас.

— Накъде да тръгна? Накъдето реши случаят, натам.

Гласът звучеше напевно. Така би могъл да звучи гласът на жена, която си тананика, водейки малко дете за ръка. Беше мама. Наоки се обади плахо:

— Мамо! Мамо, тук съм!

— Как, нима си бил тук? Тъкмо се канех да тръгвам да те търся, мислех си, че кой знае колко далеч си отишъл! — рече майка му весело и се появи, хванала за ръка Юко, на пътечката, която минаваше между горичката и една дъсчена ограда.

Наоки се огледа.

„Виж ти къде съм попаднал...“

Оказа се, че не било предишното място, значи през горичката минават две пътеки.

— Къде се намираме?

— По този път се излиза точно до къщата на дядо ти. Ох че си недосетлив!

— Така ли? То било съвсем близко!

Мама се засмя.

— А ти къде ходи? Сигурно нататък, където е бил княжеският дворец — сети се тя.

— Аха. Минах покрай рова.

— Дворецът на княза е бил от другата страна на рова. Сега вече го няма, на неговото място са направили градина, има и цветарник с божури.

Тя си пое дълбоко дъх и вдигна поглед към небето.

— Какво хубаво време! Толкова е чисто небето...

Юко, която гледаше втренчено Наоки, запита с неуверен гласец:

— Батко, къде ходи?

— На едно интересно място — отвърна Наоки, сви длан в юмрук и перна лекичко Юко по главата.

Юко разкриви плачливо устни и ревна с глас, макар че брат й почти не я бе докоснал.

— Наоки, как можа! Престани да я дразниш. Не плачи, Юко, хайде недей! Къде те заболя?

Наоки ритна един камък, който се търкаляше по пътеката. Тъкмо затова не обичаше момичетата, ревли са и нищо друго. Да беше момче — да го вземе със себе си да изследват заедно оная странна къща, да търсят вървящото столче! Впрочем, идеята съвсем не е лоша, утре може да отидат нататък двамата с Юко и да видят пак къщата.

— Хайде да се прибираме вече. Време е за вечеря. Майката хвана за ръка Юко, която се бе поуспокоила, и тръгна.

— Колко много пласкови!

— Да, наистина.

— Те лозови ли са?

— Точно така.

Отговорът прозвуча малко неуверено. Сигурно се колебаеше дали може наистина да се твърди, че прасковите са розови на цвят.

— Мамо, кое обичаш — лозово или синьо? — поинтересува се Юко, подскачайки по пътеката.

— Ами... синьото.

— Ю-чан обича повече и двете.

Пред тях се появи дървената задна врата на дядовия дом.

За вечеря имаше „пирожки в стила на баба“. Въпросните пирожки бяха нейната кулинарна гордост — представляваха печиво от брашно, към което тя добавяше соева паста с масло, телешко месо и ситно нарязан лук.

— Ах, мамо, просто обожавам твоите пирожки!

Майка им сияеше от радост. Озовеше ли се тук, в своя роден дом, тя мигом се превръщаше в малко момиченце. Бабата разговаряше с нея досущ като с дете:

— Хайде, лапни една, ха сега още една!

Юко си похапваше сашими^[1], рибата беше нейна слабост — вземе с клечките парченце сурова риба и хоп в устата. Наоки удостои с

внимание пирожките, но не пренебрегна и рибата.

— Ей това се яде през лятото! — заяви дядото и лапна парче тофу^[2], полято със соев сос.

Наоки се реши най-послед да зададе въпроса, който го човъркаше:
— Дядо, в този край има ли привидения?

— Привидения ли? — изненада се дядото, след това вдигна поглед към тавана и се разсмя. — Какво да ти кажа? В рова до замък се видят водни духове, каппа^[3], ако тях имаш предвид. Някога, казват,

се случвало да излизат вечер, да се превръщат в хубави жени и да мамят минувачите, сума ти пакости са вършили!

— В рова ли? Точно оттам минах преди малко!

На Наоки му стана чоглаво. Значи странното вървящо столче е било каппа? Ами, глупости, в днешно време духове вече не се срещат.

— Какви са тия каппа?

— Какви ли? Кой ги знае... да ти разкажа един случай. Веднъж, казват, някакъв самурай излязъл от замъка и като наближил рова, чул глас. „Моля ви, господин самурай, подръжете за малко детенцето ми, веднага ще се върна!“ Самураят се обърнал и що да види — пред него стояла чудна красавица, която държала на ръце младенец. Толкова била хубава, че сърце не му давало да ѝ откаже. И той се съгласил, взел детето. Жената се зарадвала, обещала му, че няма да се бави и забързала нанякъде. Времето минавало, а нея я нямало никаква. Самураят се разтревожил, после почнал да се ядосва, но забелязал, че с детето става нещо странно. Сторило му се, че чувствува с пръстите си как на телцето му никнат крила. Вгледал се внимателно в него, но не забелязал промяна — дете като дете. Изведнъж усетил, че напипва гъша кожа. Тогава се досетил, че жената била каппа, воден дух. Хукнал към къщи с бебето на ръце. Тичал, тичал, стигнал до дома и като погледнал детето на светло, видял, че наистина държи не бебе, а дива гъска. Хубавичко си хапнали супа от гъска вечерта в дома на самурая!

— Много били услужливи тия водни духове — изуми се майката на Наоки.

— Самураят останал страшно доволен, наляво и надясно се хвалел, че ето, водните духове правят на другите всевъзможни пакости, а на него гъска му подарили. Една вечер пак се озовал край рова и не щеш ли — срещнал отново оная същата жена!

— И пак носела детенце, така ли?

— Аха. Подръжете, казва, господин самурай, и той се съгласил, престорил се, че уж се хванал на въдицата, взел детето и жената изчезнала. Усетил самураят, че ръчичките на бебето и този път започнали да се превръщат в крила. Хукнал към дома си и щом влязъл в къщи, се провикнал: „Хайде да правите супата!“ Да, но като се вгледал в детето на светло, разбрал, че не било гъска, а умряла котка.

Всички избухнаха в смях. Дори Юко се развесели и започна да подскача и да вика:

— Коте, коте! Мяу!

— В какво друго се превръщат каппа? — продължи да разпитва Наоки.

— В какво ли? — дядото наведе глава. — Хм...

— Случвало ли се е например, да се превръщат в шкаф, в маса, в стол, в такива неща?

— Ха-ха-ха! Воден дух да се превърне в шкаф ли, казваш? Не, никога не съм чувал! — разсмя се дядото.

Майката се вгледа в Наоки с озадачен израз на лицето. Наоки изглеждаше съвършено сериозен.

— Няма ли такива привидения във вашия край, а? Дето се превръщат в столове?

— Е, не. Такива фокуси не правят.

— Да, но аз... — подхвана Наоки, ала веднага млъкна.

Кой ли би му повярвал, ако вземе да разправя как е видял дървено столче да се разхожда само край рова!

Тогава майка му го смъмри:

— Стига вече Наоки, само за това приказваш! Привидения, духове! Омръзнаха на всички ни твоите въпроси!

Бабата се намеси в защита на внучето си:

— Нали на господарското гробище има цял ред стари могили, не може да не излизат и привидения. Сигурно на момчето му се ще да послуша някоя история за тях.

Нищо подобно, искаше да възрази Наоки, но си премълча.

Беше време майка му да се стяга за нощния влак за Кюшу.

[1] Сашими — ястие от сурова риба. ↑

[2] Тофу — соева паста. ↑

[3] Каппа — митично същество с тяло на дете и лице на тигър, което живее във вода. ↑

4. ЮКО ИЗЧЕЗВА

На следващия ден заваля дъжд.

— Асо^[1] сигурно изобщо не се вижда. Брей, че няма късмет майка ви, да отиде на Кюшу в такова лошо време — тюхкаше се бабата, като гледаше към небето.

— Нищо, бабо. Като дойде време мама да ходи на Асо, времето сигурно ще се оправи. На мама винаги ѝ върви — успокояваше я Наоки.

В душата си обаче той оплакваше сам себе си — какъв ти Асо, когато него навън не го пускат да си поиграе!

На Юко не ѝ правеше особено впечатление, че майка им я няма. Свикнала бе, защото мама честичко пътуваше по работа и ги оставяше при други хора. Но като я сложиха да спи следобед, тя се разплака.

— Ба-бу, Ида-чан иска ба-бу! — хленчеше тя непрекъснато.

Спеше ѝ се и затова беше ужасно кисела.

Баба ѝ се притесни.

— Че какво ли е това ба-бу? Я ми кажи, Ю-чан, какво значи ба-бу, а? — повтаряше тя.

Юко стана съвсем непоносима.

— Ба-бу! Дай ба-бу на Ида-чан!

Бабата се обърка, не знаеше какво да направи. За да успокои отчаяно ревящата Юко, побърза да отиде за съвет при Наоки, който бе потънал в книгата „Забавни гатанки“.

— Ба-бу ли? А-а, вълненото одеяло!

Тогава бабата, изпотена от притеснение, измъкна бързо едно одеяло и го занесе на Юко:

— Ето, вземи!

Но Юко се разхленчи още по-неудържимо.

— Не това, дай си ми ба-бу! — викаше тя, почервеняла цялата от плач.

Бабата се чудеше как да ѝ угоди.

— Ами сега? Какво да правим?

— Няма страшно, след малко ще заспи. Преди беше същински кошмар, ако не й дадат нейното ба-бу, изобщо не можеше да заспи, непрекъснато ревеше за него, където и да сме. Напоследък попрестана, само от време на време се сеца за него.

Юко постепенно се успокои и спря да плаче. Затвори очи, въздъхна тихичко, обърна се настрани и веднага заспа.

— Ох, най-после да се укроти! Наоки-чан, ще поседиш ли малко при нея? Трябва да ида на пазар, няма да се бавя.

— Добре.

— Легни и ти да поспиш.

— Аха.

Бабата внимателно зави Юко с хавлиен чаршаф, сетне даде възглавница и хавлиено одеяло и на Наоки и излезе на пазар.

Дядото отдавна бе отишъл в библиотеката по работа и когато бабата излезе, в къщата изведнъж се възцари пълна тишина. Наоки си легна и загледа небето. Добре, че дъждът вече се канеше да спре.

„Щом се проясни, веднага ще отида да разузная обстановката. Ако Юко не е станала още, ще я оставя да спи, ако се събуди — ще я взема с мен. По-добре да тръгна заедно с мъничето, отколкото сам, поспокойно е все пак. Още днес ще идем в оная къща. А после...“

Докато си размишляваше с отворени очи, по едно време Наоки позадряма.

Когато се събуди, Юко беше изчезнала. Той разтърка очи, седна и се опита да прогони дрямката. Сигурно баба им се е върнала и двете са излезли някъде заедно, предположи Наоки.

В същия момент се чу пронизителен телефонен звън. Наоки скочи, завтече се към антрето, където стоеше телефонът, и грабна слушалката.

— Ало, Наоки-чан, ти ли си? Имам още малко работа, почакайте ме! Съгласен ли си?

— Добре, бабо!

— Не се сърдете, скоро ще се върна.

Телефонът прекъсна. Наоки остави бавно слушалката. Юко не беше излязла с баба. Тогава къде ли се е завряла? Сигурно е отишла в гостната.

Не я намери нито в гостната, нито в кабинета на дядо. Надникна и в грижливо подредената градинка, и в задния двор — нямаше я. На

Наоки му премалая от уплаха.

— Юко, Юко-о! Ей, Юко!

Наоки нахлузи сандалите и изскочи навън. Заоглежда се ту наляво, ту надясно.

— Ю-чан, Юко-о! Ида-а!

Както и вчера, на притихналата улица, покрай която минаваше белият зид, не се мяркаше жива душа. Наоки напрягаше слух, ала отговор не последва.

„Ами ако е паднала в рова?“

Той пребледня. Хукна нататък, колкото му сили държат и след малко се озова до рова. Видя няколко момиченца да разстилат мрежа за цикади. Едва сега Наоки забеляза, че дъждът е спрял напълно и небето се е прояснило.

— Не сте ли виждали едно момиченце на три годинки! Едно такова, с дълга коса, бяло лице...

Момичетата се спогледаха, заклатиха глави и заговориха едновременно, разглеждайки с любопитство непознатото момче:

— Не съм го виждала!

— Не е минавало насам!

— Благодаря — каза им Наоки и затича нататък.

Къде ли е отишла Юко? У дома в Токио ни веднъж не се бе случвало да се измъкне тихомълком и да запраши сама нанякъде. Впрочем — не, веднъж все пак имаше подобен случай. Тогава майка им не беше в командировка, седеше си в къщи, а Юко да вземе един голям чадър, по-висок от самата нея, и една чантичка и да излезе навън, макар че още едвам се крепеше на крачетата си. Такава олелия се вдигна! Накрая я откриха, заиграла се бе край горичката недалеч от тяхната къща. Казаха й, че трябва да се върне в къщи, а тя: „Не, дома тук!“ — и сочи към горичката. По никакъв начин не можеха да я склонят да се прибере...

Изведнъж Наоки се спря. Някаква мисъл се мярна в главата му и тутакси изчезна. Нещо много важно беше, но какво?...

Наоки викна още веднъж:

— Ида-а! Юко!

Вече кипеше от яд. От къщата пред него някой надникна през плета. В Ханаура живият плет и дърветата явно бяха на почит. Тук обаче си личеше, че го подстригват редовно... Наоки се помъкна

уморено нататък. Изведнъж му дойде на ум нещо. Как не се сети порано! Настъпеше ли есента, горичката недалеч от тяхната къща, пламваше в пъстроцветни багри, макар че оня път, когато Юко се загуби, беше още лято и дърветата зеленееха буйно. Там — гора, в която цари духът на запустението, дървета и храсти растат на воля, недокосвани от човешка ръка. Тук — живият плет, опасващ странната къща, шииноки^[2], гората, която стигаше до портата... Ами да, разбира се, ето защо имаше чувството, че е виждал вече това място. Нямахше съмнение, че Юко е отишла нататък.

Наоки хукна към оная къща. Как не му беше дошло наум досега? Сигурно тя бе вървяла в същата посока, но от противоположната страна на рова.

При мисълта, че Юко вероятно се е озовала сам-самичка в странната къща, Наоки се разтрепери. Тичаше, целият плувнал в пот, и викаше безспир:

— Юко, къде си! Ей, Юко-о!

[1] Асо — вулкан на остров Кюшу. ↑

[2] Шииноки — вид вечнозелено дърво. ↑

5. ЮКО И СТОЛЧЕТО

Слънцето още печеше, но в горичката беше прохладно. Цикади свиреха в тревата, а на Наоки му се струваше, че песента им долита от много далеч, някъде от небето. Мина по пътеката през гората и странната къща се изправи пред него. Разкривените клони на живия плет стърчаха нагоре като адско проклятие, отправено към небесата. Наоки прекрачи портата и застиналият покой го обгърна. Чакълът леко поскърцваше под краката му.

Внезапно до него долетя невинен гласец:

— Повядайте, моля, хапнете одон^[1]!

Наоки позна гласа на Юко. Почувствува такова облекчение, че силите му го напуснаха и му се прищя да седне на земята. Искаше веднага да се втурне при нея, но си каза: „Я чакай да видим първо какво прави тук Юко“. И като се сниши в сянката на живия плет, който успешно играеше отредената му роля на прикритие, Наоки надникна в градината.

Юко седеше под олеандъра, събираше листенца от цветя, окапали от храста, и ги слагаше в някакъв съд. Изглежда, не изпитваше никакъв страх да седи самичка в двора на изоставената къща. А, ето, че погледна насам! Наоки забеляза, че тя слага събраните листа в една паничка, отвън черна, а отвътре покрита с червен лак. Юко говореше на някого. Събеседникът ѝ оставаше невидим за Наоки:

— Повядайте, моля, одон!

След това взе още една паничка и започна да я мие наужким, ръчичките ѝ се движеха бързо-бързо. Вдигаше я нагоре и по движението на пръстите можеше да се познае, че я подлага под струя на въображаема чешма.

— Хапнете одон, по-бълзо, моля! — повтори тя.

Ще изскоча и ще я изненадам, реши Наоки. Изправи се в цял ръст и се обади тихичко:

— Ей!

Юко рипна и затупурка към къщата. Като че ли си е у дома и мама я вика да се прибере!

„Я гледай ти, не я е грижа, че е на чуждо място!“

Юко бе само на две години и единайсет месеца и страхът, недоверието, подозрителността явно още ѝ бяха непознати.

Малката влезе вътре, ала Наоки още се колебаеше дали да я последва в непознатата къща.

Отвътре долетя звънливият смях на Юко. Може би все пак някой живее тук? Вероятно Юко се е сприятелила с обитателите на къщата и вече се забавляват заедно. Очевидно бе, че не е сама. Дори у дома, в Токио, рядко се случваше Юко да се смее така лудо. През деня обикновено тя не беше в къщи. Майка им ходеше на работа и още щом Юко навърши една годинка, я дадоха в яслите. Тя израсна там, както и Наоки преди нея. Затова почти не му се беше случвало да си играе с нея през деня. Наоки отново чу смеха ѝ. Най-сетне се престаши — изправи се пред входната врата и викна:

— Извинете, мога ли да вляза?

Отвътре не му отговориха. Отново чу необичайно звънливия смях на Юко, нечии бързи стъпки, тътрене на стол. Наоки надникна в антрето. Дебелият слой прах бе посипан отгоре с черна пепел, без съмнение от вчерашните цветя, които се бе опитал да докосне. Въпреки всичко къщата явно беше необитаема. Търкаляха се изпотрошени стъкла, бялата мазилка на стената в коридора тук-там се ронеше. Таванът бе покрит с паяжини. На пода обаче колкото и да е странно, нямаше прах. Не че блестеше от чистота, но все пак изглежда, е бил почистван.

— Ако разбирам нещо от цялата тази история! — си каза Наоки, протегна врат и се провикна:

— Юко, Юко! Ида-а!

Най-сетне отвътре долетя отговор:

— Да-а!

Веднага последва писък: „Олеле, полекичка! Хайде, дий!“ и — хоп-троп на прага се появи Юко, яхнала дървеното столче.

— Дий, дий! — викаше му тя като на конче, а столчето потропваше досущ като живо.

Юко ли се друсаше, или наистина столчето подскачаше, ала дори жребец да беше на негово място, не би могъл да има по-добър ездач.

— Юко, внимавай! Ще паднеш! — извика Наоки, но момиченцето изглежда, не го чуваше.

Възседнала столчето, с пламнали от удоволствие бузки, Юко го пришпори, то зави рязко точно пред Наоки и се понесе към стаята.

— Юко! Ида!

Тя пак пристигна заедно със столчето, което потракваше с крака по пода като с копита. „Дий, дий!“ — викаше му тя и се смееше до припадък.

Изведнъж малката се закова на място, вгледа се в Наоки с почуда и го запита:

— А ти кой си?

— Какво говориш, Юко? Аз съм брат ти, кой друг! Да си вървим, стига си лудувала!

Ала Юко го гледаше все така удивено с широко отворени очи. Най-сетне проговори:

— Влезте, моля — и направи поклон.

— Слушай, не ми е до шегги. Хайде, слизай!

— Не ща! — заинати се тя, вкопчи се здраво в столчето, зарита с крачка и се заля от смях.

— Дий, коньо, дий!

Докато Наоки успее да се опомни, столчето, върху което седеше Юко с един скок изхвъркна през вратата. По-пъргаво от истински кон, то препусна покрай храстите, втурна се в градината, която пазеше още спомена за някогашната зелена трева, и се понесе в кръг.

— Ами че това е то... вървящото столче!

Наоки бе поразен от откритието си. Не разбираше дали сънува, или това, което вижда с очите си, е действителност.

— Юко, слизай вече! Ами ако се удариш, какво ще правим?

В същия миг столчето се оплете в гъстите треви, Юко тупна и се търкулна на поляната.

— Е, видя ли сега? Като не слушаш какво ти говоря, нищо хубаво не те чака!

Ала Юко дори не погледна брат си. Тя обхвана с ръце столчето и взе да го успокоява, като да ѝ беше приятелче:

— Горкичкото, миличкото ми, недей да плачеш! — викаше малката и го галеше, сякаш пред нея беше куче или коте.

— Не знаеш ли, Юко, че не бива така да се измъкваш от къщи, без да се обадиш? Хайде, по-бързо да си вървим! Баба сигурно ще се уплаши, като види, че и двамата сме изчезнали.

Юко се обърна към него. Бялото ѝ лице бе зачервено от плач, очите ѝ блестяха. Гледаше го с искрена ненавист като съвършено чужд човек.

— Махай се! — ядосано му каза тя.

— Да си вървим в къщи, Юко! — подкани я още веднъж Наоки, старейки се да запази хладнокръвие.

Със същия успех би могъл да говори на стената. Юко се правеше, че изобщо не разбира за какво става дума.

— Тук е къщи, Ида живее тук — заяви тя.

— Що за приказки, Юко! — скара ѝ се Наоки.

Цялата тази история му омръзна. Претрепа се да тича под немилостивото слънце, а сестра му през това време да си играе най-безгрижно в тая загадъчна къща, като че ли си е у дома! Наоки внезапно кипна, засили се и ритна столчето.

— Какво правиш! Ще го счупиш!

Наоки се сети, че столчето е вървящо и току-виж го цапардосало, задето го ритна. За всеки случай се отдръпна назад, но столчето не се помръдваше — все едно, че не беше препускало до преди малко с все сила нагоре-надолу заедно с Юко.

Като видя това, Юко ревна и започна да налага с юмручета Наоки, както ѝ падне.

— Столчето ми! Столчето на Ида-чан! А-а-а!...

— Извинявай, моля те, не ми се сърди! Хайде да си ходим вече.

Наоки клекна и подложи гръб на Юко да седне. Малката го яхна послушно, като продължаваше да хлипа. Беше вир-вода и му се стори доста тежичка. Зарови личице в гръба му, явно беше уморена. Наоки се чувствуваше съвсем отпаднал. Мръкнало се бе, а той дори не усети.

Без да бърза, Наоки мина през входната врата, затвори я след себе си и се запъти по засипаната с чакъл пътека към портата, носейки Юко на гръб. Какво ли правеше майка им в този момент? Странни неща ставаха в това градче, където бяха попаднали за първи път...

[1] Одон (правилното е оден) — ястие от зеленчуци и соева паста. ↑

6. РИЦУКО

Вечерта Наоки не можа да заспи веднага. В главата му се въртеше какво ли не, мислеше за събитията от последните дни, откакто бяха дошли в дядовия дом в Ханаура — срещата с вървящото столче, необикновената къща, историята с Юко. Колкото и да се мъчеше да спи, сън не го ловеше. Накрая въздъхна и се размърда неспокойно под мрежата против комари, опъната над леглото.

— Не спиш ли, Наоки? — долетя от съседната стая гласът на баба.

Наоки затаи веднага дъх. Уплаши се да не би тя да започне да го разпитва и засумтя старателно, като се преструваше на дълбоко заспал. Бабата, изглежда, се успокои и явно пак си легна.

„Значи, решено: утре следобед, когато дребосъчето Юко заспи, ще отида пак в къщата. Ще се опитам да поговоря със столчето. Ще го разпитам за къщата, ще узная как така един стол може сам да се разхожда. Ако протакам, кой знае какви изненади ни чакат занапред... Вярно, че Юко се забавляваше там най-спокойно, но не е там работата...“

Най-сетне почувствува, че сънят идва. Погледна Юко, която спеше до него с широко разперени ръчички и крачета. Какво ли сънува в момента? Какви ли мисли бръмчат в нейната малка главица? Наоки въздъхна, придърпа одеялото нагоре, обърна възглавницата от другата страна и легна на нея, заровил лице в хладния плат. Дрямката полека-лека го обори и най-сетне той потъна в сън.

— Да идем на молето, на колаба да се качим... — повтаряше напевно гласът на Юко.

„Какви глупости дрънка пак малкото!“ — си каза в просъница Наоки и се обърна на другата страна.

— Ставай, бате! Отиваме на колаба, всички ще се качим — баба, дядо, батко, Ида!

Когато Юко се покатери върху него, Наоки се събуди окончателно. Баба му си миеше лицето. Като забеляза, че внукът ѝ е

вече буден, започна да му обяснява, сякаш само това бе чакала:

— Наоки-чан, днес ще ходим в Мияджима. Дядо ви е взел отпуска и ще ни заведе всички на разходка.

— Ох, бабо, главата нещо ме заболя! — захленчи Наоки.

Всъщност главата изобщо не го болеше. Като чу, че всички ще ходят в Мияджима, изведнъж му хрумна, че е настъпил удобният момент да осъществи плановете си. Нямахше представа какво е това Мияджима, но не допускаше, че там би могло да бъде така интересно като в оная необикновена къща и ме може да се сравнява с приключенията на един изследовател. Баба протегна разтревожено ръка и пипна челото му:

— Струва ми се, че нямаш температура. Май лошо си спал тая нощ. — И тя отправи поглед към дядото, сякаш искаше съвет как да постъпи.

— В Мияджима има много красив храм, има и сърни. Дори да те боли глава, ако потърпиш малко и дойдеш с нас, сигурно ще ти хареса. Пък и на кораба ще се качим!

Наоки поклати глава.

— Не се сърди, дядо, но аз ще си остана вкъщи.

— Тогава и аз да остана с теб — рече бабата.

— Нали трябваше да се срещнеш с настоятеля? Не бива да отлагаш, щом си решила.

— Е да — бабата наведе глава и помисли малко, — прав си, наистина трябва да поговоря с настоятеля от храма Амадера в Мияджима — и тя погледна неуверено Наоки.

— Добре тогава. Жалко, разбира се, че няма да дойдеш, уж се канехме всички да идем, но какво да се прави... Е, Наоки-чан, умната! — отсече дядото, без да се колебае, както подобава на истински мъж.

По време на обета Наоки се стараеше да не яде много, за да изглежда измислената му болест по-правдоподобна, и човъркаше храната едвам-едвам. Като забеляза, че той няма апетит, бабата се притесни и започна да го подканя да яде. Но Наоки я успокои, че просто не е гладен, не че му е кой знае колко зле. Обедът свърши и ето най-сетне дядо, баба и Юко се отправиха на път.

След като ги изпрати до външната врата и остана сам в притихналия дом, Наоки си рече на глас:

— И тъй — да започнем!

Ала тъкмо се канеше да тръгне на експедиция, внезапно възникна непредвидена пречка. Входната врата се отвори ненадейно и някой се провикна:

— Тук ли си, Наоки-чан?

На прага се появи едно девойче. То влезе в антрето и като забеляза, че Наоки си бе нахлупил шапката, го попита:

— Ти ли си Наоки?

— Аз съм.

— Не е ли по-добре да си легнеш, щом те боли главата?

Наоки се втренчи в момичето. То имаше бяла, почти прозрачна кожа, правите му коси падаха свободно покрай лицето и му придаваха изтънчен вид. Ха сега де, кой би могъл да й каже, че го боли главата?

Момичето сякаш прочете мислите му, защото се усмихна и обясни:

— Казвам се Рицуко. Баба ти ме помоли да дойда у вас. Може да вдигнеш висока температура, тъй че все някой трябва да остане при тебе. Но ти май се чувстваш по-добре. Дори шапка си сложил, сигурно се каниш да излизаш някъде, а?

— Ами, къде ще ходя — промърмори смутено Наоки и си свали шапката.

Тъкмо се бе зарадвал на свободата — и ето ти на, отнеха му я най-неочаквано...

Рицуко започна да разтваря един шумолящ пакет, от който извади два сладоледа. Близна единия, протегна другия на Наоки и пак се усмихна:

— Как ти е стомахът? Ако те боли, по-добре не яж сладоледа, дай ми го на мен.

— Не ме боли — побърза да я увери Наоки и протегна ръка.

Тая какичка си я биваше. Ала той бе решил да не споделя с възрастните своята тайна. Нима може човек да им довери нещо сериозно!... Спомни си за своите токийски приятели. Докривя му, дето ги няма тук сега, щяха заедно да изследват странната къща. Юко е почти бебе, немислимо е да я включва в подобно начинание.

Наоки размишляваше, ближейки сладоледа, без дори да усети, че той започва вече да се топи. Рицуко забеляза това и предположи, че наистина не му е добре. Затова реши да го остави на спокойствие и захвана да шета из стаята, да му приготвя постелята за сън.

— Здрав съм, нищо ми няма, мога да остана и сам — опита се да я убеди той.

Тогава Рицуко му остави сандвичи в една чиния и каза усмихнато:

— Добре тогава, довиждане.

— Довиждане — отвърна Наоки и също се усмихна.

Като гледаше приветливото лице на Рицуко, Наоки се поколеба дали да не ѝ предложи да отидат заедно в тайнствената къща, но се въздържа и само я изпрати до вратата.

„Ура! Най-после да остана наистина сам!“

Наоки излапа сандвичите, заключи входната врата, залости портата, която гледаше към улицата, и излезе през задния вход.

Дядовата къща се намиреше в подножието на Широяма, планината, където едно време се е издигал замъкът на княза. Наоколо все още се разстилаше някогашната смесена гора и ако човек тръгнеше покрай нея и свърнеше наляво, а на първия кръстопът — надясно, стигаше точно до странната къща.

Гъсталакът я бе обгърнал отвред и къщурката, скрита зад избуялия жив плет, се гушеше вдън гората, невидима за погледите на случайните минувачи, които сигурно изобщо не подозираха, че понавътре в тази градина се е притаила човешка обител. Пътечката, която минаваше през гората, бе застлана с килим от окапали листа, едва ли някой бе минавал по нея, откакто къщата бе опустяла. В тревата пееха цикади, ала децата от потъналото в зеленина тихо градче в подножието на планината очевидно не идваха тук с мрежите си.

Вероятно много години бяха изминали, откакто хората бяха напуснали къщата. Дали тогава дърветата в гората са били пременени в летни одежди? Може би са ронели яркочервени есенни листа, разсъждаваше спокойно Наоки, който си бе възвърнал самообладанието. Без да се бави, той влезе в двора на къщата, където живееше столчето.

7. ДВЕТЕ ИДИ

Още от предишния ден един въпрос занимаваше Наоки: щеше му се да узнае час по-скоро дали столчето все още лежи на двора, или след като той и сестра му си бяха отишли, то се бе добрало само до къщата, потропвайки с дървените си крачета. Ако столчето може да върви самичко, ако това не е просто плод на въображението, тогава е ясно — няма да го завари на двора!

Наоки заобиколи сянката на олеандъра, обсипан с нежни розови цветове. В десния ъгъл на къщата изглежда се намираше дневната стая. Тя имаше старомодни тесни прозорци и врата в европейски стил, която напомняше витраж, защото беше направена от цветно стъкло. Точно пред нея се бе строполило предишния ден столчето и там би трябвало да бъде и сега, ако...

Ала столчето го нямаше. Високата трева и бурените, избуяли на някои места, бяха изпотъпкани. То се разбира от само себе си, нали тук бяха стъпвали и Юко със столчето, и самият Наоки. Само че столчето бе изчезнало. Ясна е работата. Изправило се е и с провлечена походка се е отправило към дома. Наоки се качи на каменната веранда и надникна вътре в стаята. През спуснатите завеси не се виждаше добре, но му се стори, че това е трапезарията.

„Трябва да мина пак през входната врата, то се е видяло“ — каза си наум Наоки и тръгна бавно да заобикаля къщата.

Помещението до трапезарията, изглежда, беше стая в японски стил. До стъклената врата имаше плътно затворени шоджи^[1]. Като вървеше все покрай къщата, Наоки зави надясно. До сградата се издигаше скала, която от север и запад приличаше на истинска ограда — строителите явно се бяха съобразявали с естествения наклон на терена. До скалата растяха две райски ябълки. Наоки заобиколи скалата и ахна. От камъка стърчеше тръба, а от нея се лееше вода. Изворче! Момчето погледна надолу, за да види къде се събира водата. Очевидно тръбата не бе поставена току-така, водата сигурно се използваше за нещо. Струята падаше в каменно корито и изтичаше,

ромолейки, по канала, издълбан от самата вода. Наоки събра длани под струята, сетне долепи устни до тях, за да пийне. Зъбите му замръзнаха. Отпи голяма глътка.

— Уф!

Той избърса устни. Живителната влага го ободри.

„Бива си я къщичката, няма що! Ех, да можеше да се постегне, че да си живея тук!“

Сети се за теснотията в токийското им жилище, където животът течеше монотонно. Единственото разнообразие беше, че имаха преди време едно коте. В такава мъничка къщичка спеше горкото! Ако дадат на Наоки да оправи тая къща, да я превърне в дом, в който да живеят деца, колко хубаво би било! Ще се катерят по дърветата без никой да им се кара, ще скачат през глава, колкото им душа иска и няма да им мърморят подире. Същинско чудо би била тая къща.

Наоки се отърси от мечтите си и зави надясно покрай къщата. Мина край банята, сетне край кухнята. Пред дървената врата с прозорче видя стара печка. Прехласна се от вида на тая вехтория. Преди много време и у тях имаше съвсем същата печка, майка му я палеше с въглища. Това беше отдавна, когато бе съвсем малък. Майка му натъпкваше печката със стари вестници, запалваше ги с кибрит и печката започваше да бълва гъст дим. Сетне майка му сипваше черните въглища. Ала когато се роди Юко, се преместиха в многоетажен блок и старата печка мина в забрава. Пържеха ли риба — слагаха я на метална решетка върху газения котлон. Впрочем не, сега май я пържат в специална кухненска машина. Може да е необичайно за едно момче да си спомня за някаква си стара печка, но просто му дойде на ум, как преди време им бяха дошли гости и тогава стана дума за нея. Майка му обясняваше много забавно как се палят печки. Голям смях падна заради старата печка.

— Сега дори миенето на съдове е механизизирано. Прекалено лесен стана животът, надали е на хубаво — каза един от гостите.

— Вярно е — съгласи се майка им. — Как ми се иска поне още веднъж да си изпържим сайра на старата печка!

Тогава Наоки си спомни как мама палеше старата печка, която стоеше досами задния вход. На колко ли години е бил тогава? Тази сцена се бе отпечатала дълбоко в паметта му и споменът за нея го натъжи...

Очевидно печката бе набутана в този неудобен ъгъл, за да не пречи на отварянето на кухненската врата. Наоки обхвана печката с ръце и се опита да я помести. В същия миг тя се разпадна на части и стъклената врата зад нея се откряна безшумно. Ето, значи, защо са я пъхнали тук — за да подпира вратата.

Когато печката рухна на земята, Наоки малко се стресна. Тоя път обаче си даде дума, че няма да допусне да го обезкуражат подобни дяволии. Хвърли поглед през отворената врата вътре в тъмната къща. Стисна плътно устни, заобиколи скалата и мина зад къщата. На тясното пространство отзад се търкаляха няколко лимонадени шишета, сухи съчки за горене бяха струпани на купчинка. Отвъд плета се ширеха хортензиите, зад които се виждаше фонтанът с момченцето. Наближаваше три часа, нямаше време за губене.

Наоки натисна дръжката и вратата се отвори.

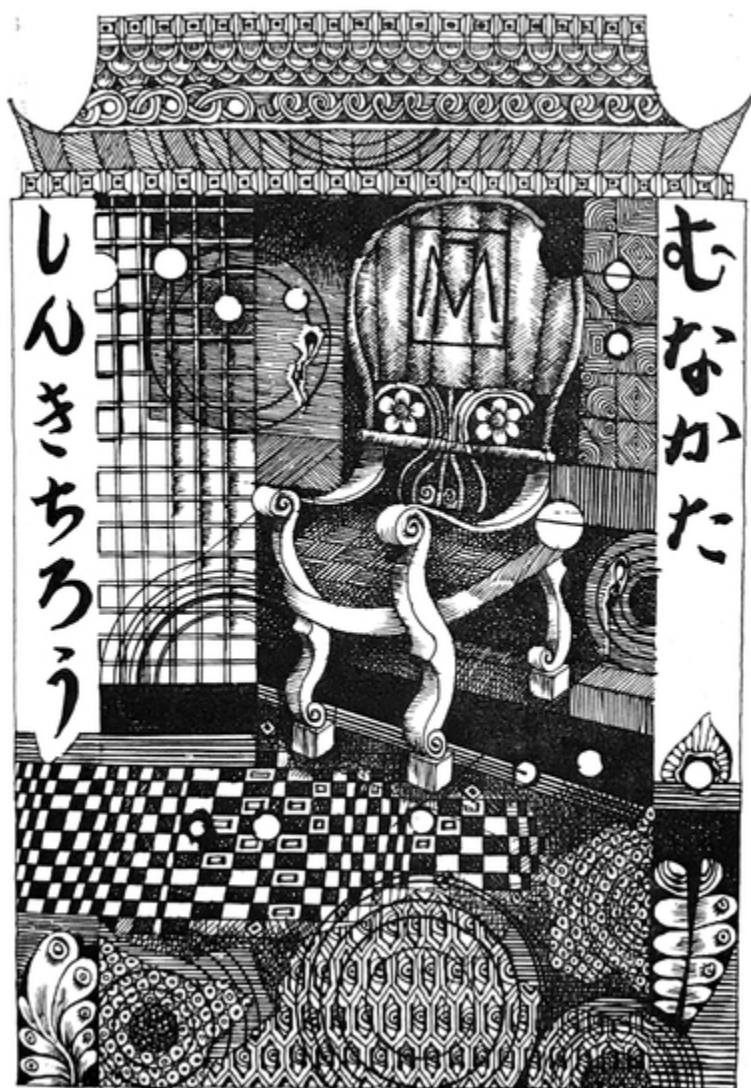
— Мога ли да вляза? — произнесе тихичко той.

Неудобно бе да се вмъкне вътре, без да се обади, но пък от друга страна, страшничко си е човек да си пусне гласа в тази безмълвна къща. Нали само неговите думи щяха да отекнат в тишината... Ала едва бе промълвил тия думи и ето че вътре се чува стъпки. Троп-троп-троп — тътреха се равномерно нечии крака. Беше дървеното столче.

— Чаках те — прошепна то глухо. — Заповядай, влез.

И столчето влезе пак вътре, като потропваше ритмично.

Наоки не разчиташе ни най-малко, че ще го посрещнат, затова се учуди. Явно и столчето, както и самият Наоки, се бе подготвило за разговор. Ако не беше така, едва ли щеше да му каже „чаках те“, или нещо друго от тоя род. Наоки събу набързо кецовете си, остави ги в антрето и последва столчето.

Навън беше горещо, но в стаята цареше прохлада. Застоялият въздух миришеше на плесен, явно отдавна не бяха проветрявали. Завесата на стъклената врата пропускаше съвсем слаба светлина и стаята тънеше в мрак.

— Мога ли да отворя тази врата? — запита Наоки, когато влезе в помещението, напомнящо трапезария.

Столчето не отвърна нищо и той заяви: — Отварям я, значи — и дръпна завесата.

Платът, от който беше ушита завесата, някога черен, а сега посивял от слънцето, се разкъса с шумолене и едно парче остана в

ръцете на Наоки. Наоки направи учудена физиономия... Ключалката на стъклената врата бе проядена от ръжда. Колкото и да се опитваше да я отвори със сила, вратата не се помръдваше. Тогава Наоки опита друг начин — вдигна падналото парче плат, което допреди малко беше завеса, уви го около ключа, натисна, като се облегна с цялото си тяло и най-сетне успя да превърти ключа.

Отвори стъклената врата и отвън нахлу свеж ветрец. Столчето стоеше неподвижно. Наоки се извърна и го загледа втренчено. Никога не му се бе случвало да изучава така внимателно един стол. Като го поразгледа хубавичко, забеляза, че столчето, независимо от дребните си размери, имаше несъразмерно дълга облегалка. На големина беше точно като за Юко, едно такова малко, симпатично, но кой знае защо нямаше вид на обикновен стол, като ония, дето се продават в магазините. На облегалката му бе издълбано непонятно изображение, наподобяващо на пръв поглед очертанията на човешко лице. Това още повече му придаваше странно сходство с живо същество. Наоки не си бе задал въпроса кой го е направил, ала все пак личеше, че някой майстор бе вложил цялата си душа, за да създаде това столче. Освен него в стаята имаше други четири стола, маса и кухненски бюфет, но останалите столове не представляваха нищо особено. Бяха най-обикновени мебели.

— Много се радвам — заговори столчето. — Радвам се, че малката Ида отново се върна.

Наоки го зяпна учудено.

— Какво искаш да кажеш?

— За Ида ми е думата. Вчера чаках Ида да дойде пак — да, и вчера я чаках. Оня път тя тръгна с тебе. Значи, ще дойде пак.

— Какво говориш? Нищо не мога да схвана.

Наоки започна да се дразни.

— Слушай, нека да ти обясня: Ида е сестра ми, името ѝ всъщност е Юко. Дошли сме в Ханаура само за няколко дни. Щом пристигне мама, ще се върнем пак в Токио.

— Мама ли? — произнесе неразбиращо столчето. — Та нали майката на Ида умря. Ида живееше тук, в този дом сама с дядо си.

— Ама не, ти явно ни бъркаш с някого. Твоята Ида-чан е друго дете, не е сестра ми Юко. Станала е грешка.

— Няма никаква грешка. Тя е самата Ида, от толкова време я чакам! Най-сетне се върна, дойде си у дома. Не е като тебе — да отваря врати, да се чуди каква беля да прави, да се мотае около къщата като крадливо коте, да отключва навсякъде. Тя не се вмъкна тук като в чужд дом, а дойде и каза свойски: „Ето ме и мен.“ Веднага извади дървените панички, с които се забавляваше и преди, и започна, както винаги, да си играе на майка и деца. И си седи до олеандъра, събира розовите листенца, както някога, слага ги в паничката и нарежда: „Заповядайте, моля, хапнете си!“ Точно така правеше и преди. А ти казваш — грешка. Няма никаква грешка, тя е самата Ида, не е чуждо дете.

— Не е вярно, бъркаш я! Не е вярно! — извика Наоки.

Плачеше му се от яд, идваше му да набие това глупаво столче.

— Ами я ми кажи, като толкова много знаеш, защо тя се качи веднага на гърба ми, като й казах да си вървим? Защото аз съм брат й! Още откакто се е родила, Юко, винаги е била моя сестра.

Столчето се размърда и започна да ходи нагоре-надолу.

— За първи път чувам, че Ида има брат. В такъв случай значи, ти също си от тая къща.

[1] Шоджи — подвижни стени, които се отварят като плъзгащи се врати и разделят помещението от верандата. ↑

8. ИДВА РЕД НА ЧИСТЕНЕТО

Понякога се случва човек изобщо да не може да се разбере с някого, колкото и да му говори, както и да го убеждава — просто да се пукнеш от яд. Наоки усети, че пак го засърбя кракът да ритне столчето. Ала си помисли, че е по-добре да не го закача. Не е хубаво да риташ когото и да било. В края на краищата обаче това противно столче би трябвало да разбере, че Наоки и Юко нямат нищо общо с тази къща. Това лесно може да се докаже. Най-добре би било да се махнат оттук. След няколко дена ще се върне майка им, тогава те ще се качат с нея на влака и ще си отидат в Токио. А столчето ще се щура насам-натам из къщата в пълно неведение. Наоки си представи тази картина и усети внезапно някаква тежест в гърдите. В ушите му отекна самотният шепот на столчето: „Няма я... няма я...“ То явно търси някого, затова сбърка Юко с друго момиче. Как ли да се измъкнат от тая бъркотия?

— Ида ще дойде. Пак ще се върне — изрече внезапно столчето.

Неговата непоколебима увереност, че тя ще се върне непременно, каквото ще да става, раздразни Наоки. Нещо му хрумна и той веднага го изказа гласно:

— Ида е чуждестранно име, нали? Пък и къщата не е като японските — я каква печка има... Има нещо странно в това.

Столчето като че ли се разсърди.

— Откъде накъде ще смяташ Ида за чужденка? Уж ти била сестра, уж не знам какво... Тя си е японка, ясно ли ти е?

— Ами че Ида е чуждестранно име! Срещал съм го в една приказка на Андерсен, казваше се „Цветята на малката Ида“.

— Ето, виждаш ли? Тъкмо това имам предвид — и столчето се разсмя гръмко. — Това е то, всичко знаеш, само дето се правиш на ударен. По онова време майка ѝ беше още здрава. Тя, Ида де, беше малка и майка ѝ често ѝ показваше една книжка с картинки, май приказки на Андерсен бяха. Малката толкова обичаше книжката, че накрая взе сама да си вика „Ида“. Тогава всички започнаха да я наричат „Ида-чан“. Нали така беше?

— Нищо подобно! Викахме й Ида, защото тя има по-особено лице. Идеята беше моя, ако искаш да знаеш. Един път я нарекох с това име и тя веднага го запомни.

— Разбира се, тя е схватливо дете — прекъсна го столчето. — Спомням си веднъж, изяде си ориза с лъжичката, сложи купичката върху чинията, благодари за обедата и се поклони. Сетне затупурка към мивката да остави съдовете за миене.

— Да, наистина! Мама се стресна да не би да стане беля и й каза, че е хубаво, дето помага в кухнята, само да внимава да не счупи паничката.

— Точно така беше! — възкликна столчето.

Думите му сепнаха Наоки. Чудна работа... Говореха така, сякаш и двамата имаха пред вид едно и също дете. Ама че щуротия... Като се поуспокои, ще обмисли всичко, както трябва. Нищо вече не разбираше, оплел се бе като пате в кълчища.

Наоки се изправи и започна спокойно да обикаля къщата. На кухненската етажерка бяха подредени супени чинии на цветчета, сервиз за кафе и някаква кафеварка. Най-отгоре се мъдреше чудноват старинен сандък. На предната му част се виждаше скала и нещо като отвор — овално прозорче, върху което бе опънато парче плат. Приличаше на радиоапарат.

— Нещо обаче липсва... Ами да! Телевизорът! — каза си Наоки на глас.

Щом в тази къща няма телевизор, това сигурно означава, че нейните обитатели са изчезнали преди времето, когато се е появила телевизията. Всъщност и сега се срещат домове без телевизор.

Да, но...

До радиоапарата имаше стара етажерка с няколко книги. На стената до етажерката бе закачен календар. Той бе от ония календари, на които всеки ден се откъсва по един лист. На първата страница можеше да се прочете само цифрата „шест“.

Наоки излезе от трапезарията и отиде в кухнята. В каква тъжна кухня попадна! Нямаше ни ослепително бял хладилник, ни тостер, нито газова печка. На пода се бе посипал от един платнен чувал боб. В кошницата се търкаляха някакви зеленчуци, приличаха по-скоро на изсъхнали коренища. Ала все пак личеше, че кухнята е била обитавана някога — за това говореха тенджерите и тиганите, оставени върху

полицата за съдове, и двете панички, и клечките за хранене, които съхнеха от памтивека на сушилка до мивката. Единият чифт клечки изглежда принадлежаха на възрастен човек, по всяка вероятност мъж, другите клечки — малки, покрити с червен лак — сигурно бяха детски, горе-долу за дете голямо колкото Юко. На една от паничките беше нарисувано куче — вероятно от нея се е хранело момиченцето.

— Кой е живял тук? Къде са се дянали хората от тая къща? — запита Наоки столчето.

— Ида и дядо й, защо се правиш, че не знаеш! Къде са се дянали, питаш? Не е ли все едно, щом като Ида вече се е върнала. Ида се върна, разбери!

— А дядото няма ли да се върне?

— Разбира се, че ще се върне. Нали Ида вече е тук, значи и той ще се върне.

— Докога са живели тук дядото и Ида?

— До вчера.

— До вчера ли? Какви ги съчиняваш, нали когато дойдох тук вчера, в къщата нямаше никой! И предишния ден тук не е имало хора.

— В такъв случай сигурно е било денят преди вчера... Не, като че ли бъркам нещо — каза столчето ужасно притеснено и потъна в дълбок размисъл.

— Трябва да е било преди много, много време... Кога точно, не помниш ли?

— Денят преди вчера, а може би и преди него да е било, знам ли — рече столчето опечалено. — И дядото, и Ида рядко излизаха от къщи. Оная сутрин обаче излязоха много рано. И край — оттогава вече не ги видях. През цялото това време седя тук и ги чакам. „Няма ги... няма я... никъде ги няма...“ — шепнех си аз и полека-лека започнах да се размърдвам. Това „вчера“ продължи безкрайно дълго. По едно време, не помня кога точно, усетих, че вече мога да ходя. Започнах да обикалям цялата къща и да ги търся. Няма я, няма я Ида, никъде я няма. Помня как ме яхваше — такава една мъничка, крехка! А ето че я няма... Вчера за първи път излязох от къщи. И те срещнах теб. Но Ида я нямаше.

Столчето замълча, сетне изведнъж пак забъбри оживено:

— И все пак тя се върна! Тя е отново тук. След малко ще се появи, ще видиш.

— Нищо подобно. Тази Ида, която ти чакаш, няма нищо общо със сестра ми.

Столчето не чуваше какво говори Наоки. Изглеждаше потънало в унес, като че ли се вслушваше в някакъв далечен глас.

— Тя ще се върне. Ето, чуй — вече се чуват стъпките ѝ по пътеката... Това са детски стъпки. Още малко и ще се покаже!

— Престани!

Наоки се изправи. Какъв е този театър, не можеш да ме подведеш така лесно, искаше да каже той, но изведнъж се сепна. Отвън долетя гласът на Юко:

— Лазлешете, моля! Повядай, моля!

Стъпките ѝ се приближаваха: троп-троп-троп. Какъв ли вятър бе я довел насам?

— Това е Ида, моята Ида! — викна столчето и се изпречи на пътя на момиченцето, което се бе озовало вече вътре.

Беше наистина Юко — тя връхлетя върху столчето и направо седна отгоре му.

— Къде ходи досега, Ида? — запита я столчето с нежност.

— На молето, на колаба! — отвърна Юко, клатейки крачетата.

— А дядо?

— Довиждане, анколомочи^[1], ще се видим пак!

Неочаквано тя тупна на пода, вдигна на ръце столчето и започна да го люлее, като го крепеше с ръце и крака. Като че ли искаше да си играят на люш-люш.

— Колаба се люшка, колаба се люшка! — писукаше тя весело и се кискаше.

Столчето най-охотно я остави да го люлее и я запита:

— Казал ти е „довиждане“, тъй ли? Значи сигурно скоро ще дойде и той!

Юко изглежда загуби желание да му отговаря, остави столчето, скочи на крака, стисна юмручета, допря ги едно до друго и започна да ги размахва нагоре-надолу, като пееше:

— Мелим олиза, плавим блашно! Мелим олиза, плавим блашно!

Сетне спря да пее и се заля отново в смях. Наоки никога не я беше виждал да се забавлява по тоя начин.

— Питки да наплавим, питки да наплавим! — викна пак Юко, пляскаше с лявата си ръчичка по дясната, обръщаше длани и сетне

пляскаше с дясната по лявата — тая игра, изглежда, ужасно я забавляваше.

След като се позабавлява така известно време, Юко се втурна в стаята срещу трапезарията и измъкна от скрина едно одеялце.

— Ба-бу, ба-бу! — развика се тя, разстла одеялцето и се търкулна върху него. Започна да милва с ръчички повърхността му и да повтаря напевно: — На молето бяхме, на колаб се качихме, сълничките видяхме...

— Ида така си е кръстила това одеяло — „ба-бу“, и изобщо не може да заспи без него — каза столчето.

— И Юко е същата открай време — отвърна Наоки.

Чудно защо Юко донесе одеялото от другата стая, сякаш беше нейното. Кога и къде ли се бе научила тя на тия игри — за брашното и питките? На всичко отгоре тя изобщо не поглеждаше към Наоки, откакто беше дошла. Ето я — играе си в ъгъла на стаята, през ум дори не ѝ минава да му се обади, да дотича при него. Седеше съвсем близо до брат си и се правеше, че не го забелязва.

— Стана ли ти ясно най-сетне, че Ида живее тук? Ако си наистина неин брат, значи и ти живееш в тази къща.

— Хъм, аз ли... — измърмори Наоки със свити устни. И неочаквано възкликна: — Идея!

Хрумна му нещо: тази къща да стане техният таен дом! Докато са в Ханаура, ще си живеят тайно тук.

— Чудесно!

Неговото гръмко възклицание стресна столчето и дори Юко, която се търкаляше върху одеялото, подскочи от изненада.

— Батко, тук ли си? — провлече тя, като се втренчи в Наоки, сякаш събудена от сън.

— Щом като ние с Ида сме от този дом, трябва да се запретнем да го пооправим. Толкова е разхвърляно тук, нищо чудно и призраци да се завъдят. Човек трябва едва ли не на пръсти да ходи и да се озърта.

— Ула, плизлаци! — зарадва се тутакси Юко.

На Наоки му стана досадно. Какво толкова се радва този дребосък?

— Ей че весело, тук има плизлаци! — тя се завъртя палаво, като сочеше с пръстче наоколо.

Столчето изглеждаше ужасно недоволно.

— Аз чистех както се полага. Наскоро оправих всичко, за да е подредено като се върне Ида с дядо си — каза огорчено то.

— Така де, вярвам ти. Много си се постарало. Подът е съвсем чист. Но днес аз ще го доизчистя.

Наоки прегърна Юко и взе одеялцето, върху което тя седеше.

— Ето, виж — не съм ли прав? Прахоляк, паяжини, какво ли не. Ще им видим сметката, нали, Ида-чан?

— Аха! — Юко заподскача, вдигна пръстче нагоре и започна да вика: — Сметката на плизлаците, сметката!

Наоки отиде в кухнята и взе метлата. Поогледа се, но не откри нищо, което да напомня прахосмукачка. Само метлата явно нямаше да помогне, всичко бе потънало в прах. Първо ще помете с тая твърда съмнителна метличка, а после ще трябва да се развърти с парцала. Но търсенето не се увенча с успех — от парцал нямаше и помен.

— Карай да върви!

Наоки съблече ризата си и остана само по потник, сетне енергично смъкна и него. Наля вода в кофата, бухна в нея потника и захвана да бърше наред. Прахът бе просто ужасен и потникът почерня моментално, но затова пък кухнята светна от чистота.

Наоки наля вода в една чаша, сложи в нея клонче олеандър и го постави на масата. В един миг къщата се преобрази.

Столчето обикаляше наоколо, обзето от силно вълнение. Юко наля вода в една каничка и започна да си играе на домакия. Когато Наоки попривърши с чистенето, слънцето вече клонеше към залез.

[1] Анкоромочи — вид малки питки от оризово брашно. ↑

9. ТОВА СЕ Е СЛУЧИЛО МНОГО ОТДАВНА

Дядото и бабата ги търсеха всеки поотделно и се бяха разделили за по-сигурно. Когато се върнаха от Мияджима и не завариха Наоки в къщи — той сякаш се бе изпарил, решиха, че сигурно се е заиграл някъде наблизно. Юко обаче също изчезна. Ако беше тръгнала заедно с Наоки, бабата нямаше да се безпокои толкова, но сега се разтревожи много, защото Юко се беше измъкнала от къщи сам-самичка.

Дядото тъкмо се бе заловил да приготвя банята, но бабата започна да го подканя и накрая двамата излязоха да търсят децата.

Ала на старите изобщо не им дойде на ум, че Наоки и Юко биха могли да поемат през гората, която започваше зад къщата. Свикнали бяха да смятат, че оттам се отива само към планината, освен това пътят бе труднопроходим, обрасъл с трева, защото оттам никой не минаваше. Обиколиха около рова, отидоха към мястото, където се намираще гробът на княза, не подминаха и градината, и историческия музей, но никъде не ги намериха. Бяха капнали от умора и като решиха, че децата може би са се върнали, свърнаха обратно към дома.

Когато влязоха в къщата, завариха Наоки и Юко в гостната. Децата едвам се държаха на крака.

— Ох, добре, че сте вече тук! Дядо, виж — Юко и Наоки са се върнали!

— Изкарайте ни ума, вие двамата! Къде се бяхте дянали?

Дядото и бабата се отпуснаха редом с децата и въздъхнаха за миг с облекчение, но веднага почнаха пак да им се карат:

— Как сте се измърляли, безобразие! Като че сте чистили комина. Я ни обяснете какво сте правили? — възмущаваше се бабата.

— Страшно сме уморени, умираме от глад! — хленчеше Наоки.

— Стлашно сме умолени, умиламе от глад — не оставаше назад и Юко и аха да заплаче.

Жалбите им обезоръжиха бабата и тя поомекна:

— Добре, добре, ей-сегичка ще ви дам да си хапнете.

И тя се запъти към кухнята. Дядото пък се захвана отново да приготвя ваната. От банята се чу гласът му:

— Хайде, Юко, влизай заедно с мен! Днес ще мием косата.

Юко ревна. Миенето на косата за нея си оставаше най-неприятното нещо на света.

— Нали косата ще мием утле! Днес само дупето. Чуваш ли, дядо, утле косата!

— Какво? Що за сръдни? Нали се разбрахме снощи утре да мием косата, което значи днес — каза баба й.

— Не е вялно, ти каза утле, значи не е днес — препираше се Юко през сълзи.

„Щом е казано веднъж «утре» — утре е и това си е. Няма начин да се превърне в днес!“ — разсъждаваше тя.

Бабата и Наоки бяха уморени до смърт, но странната логика на малката ги накара да избухнат в неудържим смях.

Изведнъж Наоки се сепна. Ами да — по абсолютно същия начин разсъждаваше и столчето!

— Стига сте се смели, стига де!

Юко не можеше да понася някой да й се присмива. Плачеше, препираше се, докато накрая им наду главите.

— Олеле! Как може едно момиченце да прави такива гримаси, така ще заприличаш на маймунка.

— Не е вялно! Няма да стана маймунка, пък на! Да не съм звял! — не падаше по гръб Юко.

Не й минаваше лесно, и това си е.

Такава си бе Юко, откакто я помнеше. По време на оживения обед Наоки наблюдаваше внимателно сестричката си. Да, пораснало е човечето, мислеше си той, гледайки я как бърка с клечките ту в една, ту в друга купичка. Още когато беше малка, Юко го наричаше „батко“.

„Бълзо тук, батко, ела пли Юко“ — викаше го тя и го караше да сядат на едно малко столче и да играе с нея на кукли. Той скоро зарязваше играта и тя започваше да го моли да продължат.

„Олеле, батко, ела да си иглаем!“ — пицеше тя. По онова време още не беше навършила две години. Така сърцераздирателно викаше, че дори котето Ми-чан тичаше да разбере какво става. Идваше, опулило кръгли очички. Затова Наоки бе запомнил тия сценки. Наскоро след това котето умря. Наоки узна за смъртта му, но от Юко

скриха истината. Дни наред тя обикаляше из къщата и го викаше! „Писи-писи!“ Ми-чан беше мъничка и често се завираше под старото пиано в дупката, където беше педалът. Юко помнеше този неин навик и току надничаше под пианото, търсейки Ми-чан. И все нареждаше: „Няма я, няма я“... Изведнъж Наоки се намръщи. Стори му се, че отново чува гласа на столчето да повтаря: „Няма я, няма я...“ Може би и онази Ида, която то непрекъснато търси, е умряла също като котето? Ами ако и Юко вземе да умре...

— Не, това е прекалено! — измърмори Наоки и разтърка очи.

Що за муха му е влязла в главата?

Дядото и бабата забелязаха, че внукът им се държи странно и започнаха да го заogleждат разтревожено.

— Главата ли те боли? Май не си добре, а?

— Я иди по-скоро да си легнеш!

Наоки кимна. Сетне разтърси енергично глава, опитвайки се да пропъди фантазиите, които го преследваха. Но за каквото и да мислеше, каквото и да правеше, в ума му непрекъснато се въртеше столчето. Как да се избави от целия този кошмар?

Баба се върна в стаята и каза:

— Хайде, постелята е готова, върви да спиш!

Беше излязла, без да я усети. Наоки остави клечките за хранене. Точно така — най-добре е да си легне и да обмисли всичко на спокойствие. Чувствуваше се наистина толкова отмалял, че свят му се виеше. Стана послушно и отиде в другата стая. Облече нощното кимono и се пхна под юргана.

И тъй, на първо място трябва да помисля за... Наоки сви пръст, като се опитваше да успокои бученето в главата си. Онова столче и Юко са една стока. И за него, и за нея „утре“ означава единствено утре и нищо друго. Кажe ли се „вчера“ — това може да бъде само вчера. Водиха Юко в зоологическата градина. Оттогава мина цял месец, а тя все още разправя най-сериозно: „Вчела ходихме в зоологическата градина!“ Столчето е същата история. То твърди, че дядото и момиченцето Ида са изчезнали вчера, само че точно там е работата да се установи кога е било това вчера? Трябва да направим всичко възможно, за да намерим момиченцето... Чакай, чакай! Наоки се ококори. Я чакай малко! Та нали и да го намерим, то междуременно е станало възрастна жена! Точно така, ако се обясни на столчето, че

онова дете вече е пораснало, ще престане да го бърка с Юко. Че то било от просто по-просто!... И как не се сети досега? Наоки се закиска под одеялото. Много време мина, преди да го споходи най-сетне дрямката.

Когато Наоки отвори очи, в стаята беше съвсем тъмно. Единствено от съседната стая проникваше лъч светлина. До слуха му долиташе приглушен разговор. Сред гласовете той различи и нечий непознат. Тъкмо този глас го събуди.

— Толкова хора погинаха! Догде ти очи видят — пожарище, край няма. Огньовете горят, не ти трябва ни фенер, ни лампа не ти трябва. Огънят ти осветява път в тъмното, ето какво беше тогава. Навсякъде кости се търкаляха, горят със син пламък. Така, казват, горял фосфорът.

— И аз ги видях огньовете, светеха като факли посред бял ден. Святкат с оранжев пламък ту тук, ту там, местят се, труповете горят, а отвътре блещука фосфорът, синьото пламъче. Така беше, ти казвам.

— В морето ги отнесе водата!

— В морето ли, където ще да е, добре че ги отнесе! Не можеш ги преброи всичките мъртъвци — всичките ги отнесе!... И седемте реки се напълниха догоре с трупове.

Гласът млъкна за миг, чуваше се, как хората оттаяткъ посръбват чай.

— Там, където беше умрял човек, на пода на рогозките оставаше следа — човешка сянка като черна смола. И то не един, не двама... В оня храм само десетки загинаха. Настоятелят разправяше, че и до ден-днешен му са пред очите.

— Мъж ли е, жена ли, не можеш да разбереш. Телата овъглени, наредени едно до друго, по тях пълзят сини огънчета — същински призраци. Като че никога не са били живи хора.

— Нали казват, че Мияджима е остров на боговете, та затуй хората на тоя остров не трябвало да горят. Къде ти, храмът беше пълен с мъртъвци! На камари ги трупаха.

— Как ги извозиха?

— Трупаха ги в трюма на кораба, оня дето караше зеленчуци. Отгоре слагаша капака. Казват, сред труповете имало хора, които били още живи...

Наоки се надигна машинално и откряна паравана — фусума.

— Кога се е случило това?

Тримата — баба, дядо и гостенинът, се втренчиха изненадани в него. Бабата тутакси се окопити, стана и прегърна Наоки.

— Сънувал си нещо, Наоки-чан. Още е среднощ! Много рано си легна, затова си се събудил. Хайде иди да спиш!

— Май си сънувал лош сън — каза дядото и се разсмя.

Ала Наоки не се помръдна.

— Кога е било това — дете сега говорехте за него?

— Ами ти си чул, тъй ли? Ох, каква стана тя!...

Баба притисна Наоки още по-здраво към себе си, като че ли уплашена от нещо.

— Това са отколешни истории, много време е минало оттогава.

Тя го поведе в другата стая. Наоки се подчини и пак си легна.

Разговорът оттатък секна. Ако се съдеше по шума, който долиташе до Наоки, гостенинът стана и се сбoguва с домакините. Дядото излезе да го изпрати, а бабата отиде веднага при Наоки и му опипа врата, сетне докосна кръста му.

— Колко си потен!

— Бабо, колко отдавна е било това, за което говорехте?

— Хайде, хайде, успокой се. Като станеш голям, тогава всичко ще ти разкажа, а сега забрави и заспивай!

Дядото се върна от входната врата. Бабата го помоли да ѝ донесе суха кърпа и още едно нощно кимоно. Изтри тялото на Наоки с кърпата и го преоблече в чистото кимоно.

— По-добре ли ти е сега?

— Аха.

Новото кимоно миришеше на току-що колосано и Наоки се поободри. Затвори спокойно очи. Говорели са за нещо, което е станало много, много отдавна. Може би по времето, когато още е имало самураи. Кой знае...

10. ДЕЦАТА ЗНАЯТ ВСИЧКО

Сутринта Наоки се занимаваше с домашното, което им бяха дали за ваканцията. Дойде поцалъонът и пусна нещо в кутията. Беше картичка от майка им.

„Предидния ден тук беше ужасна мъгла и човек не можеше да се добере до кратера, дори контурите на вулкана не се виждаха, но когато аз се качих горе, времето се проясни — казват, че такива хубави дни в годината в този край се броят на пръсти...“ — пишеше тя.

— Нали ви казах? На мама не можеше да не ѝ върви, знам си аз — каза Наоки, като съзерцаваше картичката с димящия кратер на вулкана Асо.

— Нехайна е тя. Пише „как сте, добре ли сте“, защото така е редно, ама да вземе да напише кога ще се върне — виж, за това не се сеца — измърмори сърдито бабата.

— Значи ние ще останем у вас още известно време, така ли? — възкликна радостно Наоки.

Не му се тръгваше за Токио, преди да се е изяснила загадката около столчето.

— Батко, хайде по-бълзо! — мрънкаше Юко. Омръзнало ѝ беше да го чака.

— Я погледни, Юко е написала нещо! — възкликна бабата.

Наоки се развика:

— Хартията ми! Хартията за съчинението! Какво си направила, Юко!

Юко бе докопала хартията, на която Наоки трябваше да пише съчинението за лятната ваканция и я беше изписала цялата — квадратче по квадратче — със знаци от азбуката и някакви неразбираеми драскулки.

— Защо пипаш без разрешение вещите на брат си?

Юко моментално избухна в плач. Притисна мокро лице към гърдите на баба си и занарежда:

— Юко написа лазказ! Не се сълди, батко! Чуваш ли, не се сълди!

— Добре, добре, не плачи. Учила си уроците, значи. Не й се сърдиш, нали? А ти, Юко, да му се извиниш! Хайде, кажи: „Извинявай, батко!“

Като хлипаше и подсмърчаше, Юко се изправи, вдигна ръчички нагоре, приклепна и рече:

— Извинявай, батко!

Нейният непохватен поклон беше толкова забавен, в тоя момент тя тъй напомняше послушна майmunка, че дори ядосаният не на шега Наоки не издържа и прихна. Бабата и дядото, разбира се, се смееха до припадък.

— Не се смейте, де! Не се смейте! — сърдеше се Юко, която единствена запази сериозно изражение.

Наоки й направи гримаса — яд го хвана на самия себе си, задето се поддаде тъй лекомислено на общото веселие.

— Къде си виждала такива поклони? — попита я бабата.

— Аз я научих да го прави. Веднъж гледах такъв номер по телевизията в едно рисувано филмче. Щом й го показах, веднага го запомни.

— Уж си по-голям от нея, а пък умът ти... Как тъй ще я учиш да се кланя като някоя майmunка. Хайде, Юко, успокой се!

Юко кимаше усърдно с глава в знак на съгласие с думите на баба.

— Я гледай ти, какво нещо! — рече дядото, като взе изписаният от Юко лист хартия. — Представете си само, какво ли може да се върти в главата на едно дете, ненавършило още три години, когато пише всичко това? Струва ми се, че човек най-добре разбира всичко, докато е съвсем малък. Колкото по-голям става, толкова повече умът му се пълни с врели-некипели и той започва постепенно да забравя главното.

— Може и така да е — съгласи се бабата, като наливаше чая.

Наоки наклони глава.

— Да, ама децата нали затова са деца, защото нищо още не разбират?

— Струва ти се, че не разбират, ако гледаш отстрани. Само че човешкия живот не можеш тъй просто да го проумееш. Когато се роди

дете, то наследява от баща си и майка си много неща — кръвта, характера, нали така?

Наоки кимна. Разговорът се насочи към непонятна за него материя.

— А нали когато са се появили на бял свят, майката и бащата пък носят наследствеността на своите родители? Тъй че всяко бебе, дете уж изглежда, че не умее нищо друго, освен да плаче и да размахва ръчички и крачета, всъщност носи товар, който идва от далечното минало.

Дядото вдъхна аромата на чая, който бабата му беше наляла в една голяма чаша, и продължи своя разказ с чашата в ръце:

— Струва ми се, че човешкият живот е нещо като поток. Хората, които се раждат, приличат на пяната. Тя излиза на повърхността и после пак изчезва. Умре ли някой, значи се е върнал обратно в потока. Самата пяна е най-обикновена вода, не е нищо друго, освен частица от вечно течащия поток.

Наоки въздъхна. Опитай да го разбереш, де! Ала в паметта му се запечата отчетливо мисълта, че може би Юко, която е най-близо до бебешката възраст, най-добре знае нещо такова...

Ами да — ако някой нещо знае, това е само Юко! И тайната на странната къща... И нейната собствена — Юко ли е тя, не е ли...

— Батко, хайде да тлъгваме! — Юко стана от мястото си. — Сложи си шапката и да тлъгваме.

Наоки се изправи.

— Добре, тръгваме.

Дядото също побърза да се надигне:

— Е, да потеглям и аз, че иначе ще закъснея за автобуса.

— Да, разбира се.

Бабата сгъна внимателно листа хартия, изписан от Юко.

— Ще запазим този лист, нали Юко-чан се е постарала да го изпише.

— Сложи шапката, да тлъгваме! Довиждане, анколомочи, ще се върнем пак! — въодушеви се Юко и започна да подскача и да маха с ръка.

— Брей, виж я ти нашата Юко, какви неща знаела? Къде си чула тия думи?

— Кой я знае! Вчера току изведнъж започна да пее такава една песничка.

Дядото се разсмя, докато си връзваше вратовръзката:

— Да не би да си я е спомнила от някой свой предишен живот?
Ха-ха-ха!

И като завърза косата на Юко с ластик, той ѝ нахлупи шапката и рече:

— Анкоромочи са много вкусни питки, трябва да си хапнем някой път.

Юко отвърна тайнствено:

— Те не се ядат.

— Как да не се ядат, като са толкова вкусни!

— Вкусни ли са? А-а!

Думите му направиха такава силно впечатление на Юко, че всички останаха учудени. Ако помнеше нещо от предишния си живот, сигурно щеше да знае поне какво е анкоромочи, ала ето на — нищо не помни. Наоки се разсмя и излезе в антрето. Взе клетката за цикади и каза:

— Е, Юко, да тръгваме.

— Да тлъгваме!

Дядото се обади, докато обуваше обувките си:

— Почакайте ме малко, де!

— Дядо, хайде! Юко-чан вече тлъгва.

Юко изскочи навън, като махаше с ръчичка. Времето и този ден беше ясно. Тримата — дядото и двете му внучета — вървяха по пътеката покрай белия зид. Наоки размахваше пръта с мрежата за цикади. „Днес ще уловя двайсетина парчета“, мислеше си той. Трябва да покажа на баба си на какво съм способен. Нали предната вечер тя му разправяше, че децата в Токио не ги бива да ловят цикади.

Ала желанието му скоро се изпари. Случи се следното. След като се разделиха с дядото, който се упъти към гарата, те минаха по каменния мост Меганебаши над рова, навлязоха в района, където някога се бе намирал княжеският дворец и изведнъж се натъкнаха на Рицуко. Тя седеше в сянката и четеше книга.

— Наоки-чан, на лов ли си тръгнал?

— Аха.

— А това малко момиченце да не би да е Ида-чан?

— Ама ти откъде я познаваш?

— Баба ви ми разправяше за нея. Името ѝ е особено тъй че и веднъж да го чуеш, ще го запомниш веднага. Здравей, Ида-чан!

— Здравей! — отвърна ѝ Ида малко стеснително, като се криеше зад гърба на Наоки.

— Вижте колко е хубаво тук, толкова много дървета има! Я, какво става там?

Тя се надигна. Наоки отправи поглед в посоката, накъдето гледаше Рицуко. Шестима малчугани удряха с пръчки едно дърво.

— Ей, вие, какво правите?

— Берем жълъди.

— Жълъди се берат наесен, има още много време, до като узреят. Не бива да се удрят дърветата с пръчки — каза Рицуко със строг глас.

Хлапетата се разбягаха с гръмки и сърдити крясъци.

— Няма смисъл да се берат жълъдите, преди да са узрели и да са паднали сами от дървото. Нали така?

Наоки кимна неопределено. Той беше градско момче и нямаше понятие кога се берат жълъдите.

— В Широяма има много жълъди, те се берат и от шииноки. Задната част на плодовете им е закръглена и може лесно да се прегризе. Вкусът им е като на диви кестени.

— Нима са вкусни?

— Когато бяха малка, много им се облизвах. Ако ги свариш във вода, плодовете на шииноки стават още по-вкусни. Какъв аромат само имат!... Но да те питам за друго. Наоки-чан, ходил ли си в историческия музей?

— Какъв е тоя музей?

— Там се пазят вещите, с които си е служел местният княз и всевъзможни други неща. Ако не си ходил още, хайде да се отбием за малко.

— Да — отвърна колебливо Наоки и погледна пръта.

— Цикадите могат и да почакаат.

— Само че аз не нося пари.

— Не се безпокой, аз имам. Да знаеш само какво има в музея — мечове, рицарски шлемове, доспехи, все от тоя род!

Нейните увещания склониха Наоки. Сигурно музеят не е за пренебрегване, дори и да се окаже, че не е чак толкова чудо...

11. КОЙ Е МАЙСТОРЪТ НА СТОЛОВЕ

Историческият музей имаше вид на резиденция и човек би могъл да предположи, че тук е живял някога князът, но всъщност сградата бе построена по-късно върху част от широкото пространство, където се бе издигал в миналото княжеския дом. Пред музея се ширеше голям двор, в единия край на който растяха в стройни лехи божури, като в цветна градина.

— Знаеш ли колко красиво цъфтят тия божури напролет? Има една детска песничка: „Отгатак край пътеката растяха божури, цъфтяха с чуден цвят — за слънцето дар.“ Толкова са хубави, че ей Богу, на човек наистина му се приисква да ги обере и да ги поднесе в дар на слънцето.

— Ясно. Слушай, ти интересуваш ли се от история?

— Защо питаш?

— Нали ми разправяше да дойда в музея, защото имало разни там доспехи, шлемове...

— Няма ли да е жалко до дойдеш дотук и да не видиш музея?

— Сигурно си права.

Наоки си помисли, че прътът за цикади няма да му е особено нужен в музея.

— Не се безпокой, ще ги оставим на пазача — и клетката, и пръта — успокой го Рицуко и произнесе високо: — Добър ден, може ли да влезем?

Както изглеждаше, в историческия музей посетителите се появяваха рядко. На касата нямаше никой. След като Рицуко се обади, едно старче тозчас изникна отнякъде, взе пръта и клетката и им даде билети — един за възрастни за двацет йени и един детски за десет. Юко мина без билет.

— Дори от сладолед е по-евтино — пошегува се Рицуко.

По-добре щеше да е, ако си бяхме хапнали сладолед, за малко не изтърси Наоки, но си премълча. С тази какичка се познаваха съвсем отскоро. Положително ще я обиди, ако на всичко отгоре вземе да

капризничи, че му се яде сладолед — а това вече, разбира се, не е много редно.

Сградата, в която се намираше музеят, бе запазила първоначалния си вид — някога е била предназначена за склад. Дори през лятото вътре беше прохладно и тъмно. Старият касиер дойде и услужливо запали лампите.

— Вярно бе, и шлемове има, и доспехи! — ахна Наоки.

Оживлението му зарадва Рицуко. Видяха и мечовете.

Те имаха специални поставки и стройните им остриета блестяха като лед. Наоки не се вълнуваше твърде от керамичните гърнета, вазите, калиграфските свитъци и писмата. За сметка на това пък му разпалиха любопитството козметичните прибори — искаше му се да узнае коя от принцесите, изобразени на черния лак, посипан със златен пращец, е била тяхната притежателка. На витрината имаше изложени и старинни парадни костюми — камишимо, и старинни кимона — учикаке.

Рицуко посочи с пръст едно кимоно, покрито с пищна бродерия, и каза на Юоко:

— Виж каква хубава дрешка!

Юоко сви устни и възрази:

— Не е никаква длешка!

Смяташе, вероятно, че кимоното е прекалено солидна дреха, за да го наричат по този начин.

Имаше и преносим фенер, направен от мед.

— Виж колко прилича на днешните джобни фенери!

Наоки опря чело до стъклената преграда и се вгледа в него. На вид фенерът беше възтежък. Наоки остана потресен — той фенер някога са го разнасяли, когато се е случвало някакво произшествие! Имаше и хартиени фенери, един мангал, използван в ония времена от самия княз, и княжеската поставка за книги. Наоки бе виждал често подобни неща в исторически постановки и филми по телевизията, за това сега му беше любопитно да види истински антики.

По-нататък се заредиха и предмети от по-ново време Наоки остана очарован от униформата, която князът носел по време на руско-японската война. Ала когато погледна следващата витрина, момчето ахна. Там бяха изложени мебели в европейски стил, ужасно овехтели. Върху изгъркан килим бяха наредени старинен бюфет, маса и стол с дърворезба, едно въже бе опънато пред тях, за да ограничава достъпа на посетителите.

Рицуко се доближи до него.

— Какво ти стана? — запита го тя.

Рицуко бе забелязала, че Наоки стои като вцепенен и не откъсва поглед от стола.

— Кой е направил този стол? — запита Наоки.

— Знам ли? Сигурно тук пише — отвърна Рицуко спокойно и се вгледа в надписа.

Ала надписът гласеше само, че тези мебели са принадлежали на бившия господар и че на стола са седели високо поставените особи, които са посещавали княза.

Наоки ту се изправяше на пръсти, ту се снишаваше опитвайки се в тъмното да разгледа орнамента, издълбан на облегалката на стола. Никаква разлика от оня стол. Пак същата неразбираема, странна плетеница.

— Уверен съм, че е работа на същия майстор — на глас си каза той, обзет от силно възмущение.

— Какво искаш да кажеш? Да не си виждал вече някъде такъв стол, Наоки-чан?

— Аха — кимна Наоки. — Не знаеш ли кой е майсторът дето го е направил?

— Нямам представа. Всъщност колко е странно, като се замислиш: столът си стои, а името на човека, който го е направил, е потънало в забравата... Макар че сигурно такава е съдбата на всички мебели.

Наоки изпита желание веднага, още същата минута да се срещне със своя познайник, столчето. Щеше да му каже „знаеш ли, ти имаш роднини!“ Впрочем дали столчето не се е намирало по-рано в княжеския дом? А след това по някаква неизвестна причина се е озовало в оная къща. А може би човекът, който го е направил, е живял там? Искаше му се да поразпита столчето за всичко това. Какво ли щеше да му отговори?...

Наблюдавайки потъналия в размисли Наоки, Рицуко прихна да се смее. Побутна го по рамото и го подкани:

— Хайде, време е да тръгваме!

Наоки излезе от музея замаян, сякаш току-що пробудил се от сън. Лятното слънце печеше до премала.

— Благодаря ти — каза Наоки на Рицуко.

Юко веднага повтори думите му:

— Благодаля ти — и срамежливо се скри зад гърба на брат си.

— Е, хайде, засега довиждане — опита се да каже решително Наоки, като се стараяше да говори съвсем спокойно, но Рицуко пак се разсмя с пълен глас:

— Колко си странен, Наоки-чан! А какво стана с цикадите, нали се канеше да ходиш на лов?

— Да бе, вярно, имах такова намерение.

— Чудно момче!

Рицуко се разнежи и прегърна Юоко, като се усмихваше тихичко.

— Батко ти не дава вид да се увлича по старинни предмети, а така унесено съзерцаваше оня стол, да му се не начуди човек. Та дори попита кой му бил майсторът... Много ме изненада, да знаеш! Нима се интересуваш от мебели?

— Хм... не че се интересувам чак толкова, просто ми станаха любопитни шарките, дето са издълбани на облегалката.

— Аз също обичам дърворезбата. Виж, тая брошка сама съм си я издялала, брошка-мече. Ето какво ще направим — ще я подарим на Ида-чан.

Рицуко пусна Юоко на земята, откачи брошката от блузката си и я закачи на нейната дрешка. Брошката представляваше мечка, до която се беше гушнало едно малко мече, ужасно симпатична дреболия.

— Благодаля! — възкликна Юоко и заподскача радостно.

И как само да не се радва — та нали баба Меца си беше нейна първа любимка!

— Трябва да си взема пръта — каза Наоки и отиде при касиера, за да получи обратно пръта и клетката за цикади.

— Довиждане!

— Довиждане!

— Довиждане, аколomочи, ще се видим пак — запя Юоко, без да спира да лудува.

Лицето на Рицуко изведнъж се оживи:

— Откъде знаеш тая песничка, Ида-чан? И аз си я пеех често, когато бях малка.

И като дотича до нея, тя я прегърна още веднъж, след което заяви решително:

— Е, аз тръгвам!

Сетне помахаша с ръка, извърна се и се отправи с бърза крачка в другата посока.

— Довиждане! — отвърна ѝ бодро Наоки, стисна ръчичката на Юко и двамата закрачиха по пътя.

„И тъй — напред към странната къща“, реши той. И всичко не потръгна така гладко, както си беше наумил. Юко повървя малко и току клекна:

— Искам вода! Искам папу! — завика тя.

Поогладняла беше.

— Така е то, щом решим да правим нещо — ето ти на. Батко няма само на гръб да те носи. Хайде, ставай да вървим, ще се връщаме в къщи да ядеш.

Юко започна да тътри крачета, както си клечеше. В такива случаи майка им за нищо на света не би я взела на ръце. Щеше да се държи спокойно, като че всичко е наред, да гледа встрани. Тогава Юко се вдигаше мълчаливо и тръгваше. Наоки обаче, е от друго тесто. Позволява на Юко да му се качва на главата. В края на краищата ще я вземе на гръб, къде ще се дене. И сега, както обикновено, той се предаде, вдигна Юко на гръб и я понесе към дома на баба дядо. Карай да върви, то се е видяло, че е по-добре да отиде там без Юко. Щом Юко заспи след обед, той ще се измъкне веднага. Ще си поговори със столчето набързо за това-онова и ще се върне обратно.

Когато се прибраха в къщи, баба им ги чакаше за обед — беше приготвила сомен^[1] и яденето беше вече изстинало достатъчно. Като видя макароните, Наоки изведнъж усети глад.

— Ама че жег! — възкликна той и седна на стола.

— Горещо ли ви е, миличките на баба! Хайде сега, вървете да си измиете ръцете!

— Бабо, по тия места живял ли е някой, който прави столове? — зададе ѝ неочаквано странен въпрос Наоки.

Бабата се ококори.

— Не съм чувала, бабиното! Не знам да е имало такъв човек.

— Ти нали отдавна живееш в този град?

— Ами... има десетина години, че и повече, май петнайсет станаха.

— Така значи.

— Защо питаш?

Юко си изми ръцете и се върна при тях.

— Измих си ръцете! Мика ги измих — заяви тя с голяма гордост.

„Мика“ на нейния език значеше самичка.

— Хайде, Наоки-чан, иди и ти да си измиеш ръцете.

— Отивам — надигна се Наоки.

Ясно беше, че единственият начин да се добере до истината, е да попита направо самото столче.

[1] Сомен — ястие от тънки макарони, подобно на фиде, което се яде студено. ↑

12. СТРАННИЯТ КАЛЕНДАР

— Слушай, я ми кажи: кой те е направил?

Наоки седеше на прага на къщата и разговаряше със столчето. Неговият въпрос обърка ужасно столчето и то потъна в дълбок размисъл.

— Не си спомням нищо за това — изрече то с явно раздражение.

— Откакто се помня, все съм си в тая къща. А малката Ида ми викаше: „Дий, дий!“

— Да не би да са те купили от някой магазин?

— Нищо подобно!

Столчето пак се замисли дълбоко.

— Струва ми се, че дядо ме е направил. Той ме издялка от едно парче дърво и след това ме полира. Често повтаряше: „Ти си ми най-доброто произведение, само ти!“ Така говореше той, истината ти казвам... Ето в тая стая си работеше, все си дялкаше нещо...

Столчето си припомняше ту едно, ту друго от ония години.

— Така значи, излиза, че все пак дядото се е занимавал със столове. Добре. А сега да отворим тая стая!

Наоки се изправи и отвори вратата на стаята, която се намираще вдясно от входа, там още не беше влизал нито веднъж. Вътре миришеше силно на плесен, но веднага му стана ясно, че там се е намирала работилничката. В стаята беше пълно с всевъзможни рисунки с туш, вероятно предварителни скици и готови чертежи на столове и други мебели, ножове за дялане на дърво, пили, рендета, бои. Имаше и гради, явно предназначени за направа на столове, бяха наредени покрай стената дъски. Виждаха се и чуждестранни книги с картинки, изобразяващи какви ли не столове и маси.

— Столовете, които е правел дядото, са досущ като тебе. Но те са за възрастни... Ами че аз видях такива в историческия музей, оня, който е на мястото на някогашната крепост! Човекът, който е направил столовете на княза, обаче е живял страшно отдавна. Това именно обърква работата.

Наоки сведе глава. Оттук нататък вече престана да разбира каквото и да било. Ала имаше нещо, което и той, малчуганът, усещаше ясно — в тази работилничка цареше особена атмосфера. Дядото не е бил обикновен майстор на столове, помисли си той и затвори след себе си вратата. Голям човек е бил... Затова е съумял да вдъхне душа на столчето, което е направил за малката Ида. Наоки не се съмняваше, че като е майсторил столчето за внучката си, той е вложил в него цялото си сърце — сглобявал го е, лепил, полирал...

— Не тъгувай, моля те! Нека да ти кажа какво мисля — каза Наоки.

Столчето бе приело непроницаем вид и трудно можеше да се разбере дали изобщо го слуша, какво си мисли в момента. Може би с поведението си искаше да подчертае, че няма да позволи да му хвърлят прах в очите.

— Не ми е ясно каква е причината да изчезнат дядото и Ида-чан, но едно смятам за сигурно — оттогава е минало много, много време. Премислих всичко и до този извод стигнах. Значи, дори да допуснем, че Ида-чан ще се върне отново в своя дом, тя ще е вече съвсем възрастна, къде ти — същинска лелка! Разбираш ме, нали?

— Дядото и Ида-чан изчезнаха вчера — рече столчето, раздражено. — А ако не е било вчера, значи е било преди вчера, искам да кажа, оня ден.

Наоки въздъхна.

— Ха сега де!

Изобщо не му идваше на ум как би могъл да убеди столчето, да го вразуми...

Наоки се опита да смени темата.

— Твоята Ида сигурно е обичала да си играе при езерцето, дето е близо до входа, нали така?

Столчето се пооживи.

— Аха, играеше си — отвърна то и се размърда. — На онова езерце, дето е фонтанът на момченцето, което прави пиш. Много се забавляваше, като гледаше фонтана. А забеляза ли хортензиите? Наоколо има много хортензии и когато цъфнат, става чудесно — лилави, сини...

Хортензиите бяха вече задушени от буренака и не с виждаше ясно къде са били. Ала Наоки си представяше картината съвсем отчетливо — сините и лилави хортензии, фонтанът със статуята на момченцето, което прави пищ, и малката Ида, как си играе до езерцето.

— Майката на Ида умря, когато Ида беше на година и половина. Умирайки, тя галеше меките косици на Ида и плачеше. Оттогава косите на Ида пораснаха, станаха много дълги, чак до кръста й стигнаха, пък и бяха леко чупливи. Голяма красавица беше. И сега си е хубава, нали?

Станеше ли дума за Ида, столчето като че ли бе готово да приказва безкрай. Ала днес Наоки искаше на всяка цена да го запита за друго.

— В трапезарията забелязах някакъв календар, от ония на които всеки ден се къса по един лист. Ще ми го покажеш ли? Може би, като го видя, ще разбера откога е.

— Защо не? — каза столчето и се изправи...

Всъщност странно е да се каже, че се е изправило. Столчето си е столче, то не би могло да се изправи, тъй че... Но впечатлението бе именно такова. Столчето изглеждаше досущ като дребно човече, а и гласът му идваше някак отдолу. То влезе вътре, влачейки крака — троп-троп-троп, — а Наоки го последва.

Календарът висеше на стената досами полицата с кухненските съдове. Закрепен бе на височина, която би била удобна за възрастен човек, но на Наоки не му достигаше ръст, за да го види добре.

— Ще ми разрешиш ли да се кача върху тебе?

Столчето нямаше нищо против, тъй че Наоки се качи на него и впери поглед в календара. На листа, ужасно по тъмнял от времето, се виждаше отчетливо голяма цифра „шест“. Под нея пишеше „понеделник“. Под надписа имаше дребни знаци, които Наоки не успя да разчете. Той прикова очи в картоната, на която бе прикрепен календарът. Охо! На него бе изобразена някаква картина, която едвам се виждаше — две красиви птици феникс, разперили в полет криле на фона на слънчевия диск, а точно под слънцето имаше надпис с дребни знаци, подредени вертикално. Наоки се втренчи в поизбелелите йероглифи — може би това беше годината:

— Невероятно! — възкликна той неволно на висок глас. — Ей, слушай, коя година сме сега?

— Откъде да знам — отвърна сърдито столчето.

Е да, защо ли го пита — та нали за него има само „вчера“ и „утре“.

— Сега е хиляда деветстотин и... Във всеки случай сега е двайсети век. А тук пише — я да видим: „две хиляди шестстотин и пета“. Какво ли може да означава това?

Наоки скочи от столчето. Излиза, че в целия свят само в тая къща е двайсет и седми век! Що за дивотия, ами че двайсет и седми век е космическо време... Царство на компютрите. Откъде ще се вземе в

двайсет и седмия век тая изгнила печка, да не говорим, че в къщата дори няма телевизор. Какво общо може да има старецът, който е правел столове за княза, с двайсет и седмия век?

— Трябва да пообмисля цялата история. Е, аз си тръгвам — рече Наоки без заобикалки.

След това неочаквано се качи пак на столчето, без дори да му се извини, и взе календара. Вдигна се облак прах. Календарът беше малък формат, както всички календари от този вид.

Как ли да го вземе със себе си?

Ако го отнесе в къщи, няма начин баба му да не заподозре, че е извършил нещо нередно. Наоки свали ризата с къси ръкави и уви с нея календара. Остана само по потник, но нямаше опасност да настине, нали беше лято.

— Е, пак ще се видим.

— Доведи Ида, моля ти се! Върни Ида тук, това е нейният дом! — заломоти столчето.

— Слушай какво ще ти кажа: дори да ставаше дума наистина за Ида, тя не би могла да живее на такова място! Кой ще ѝ приготвя ядене тук? А освен това, ако твоята Ида беше още жива, щеше да е вече лелка! — развика се Наоки, който съвсем загуби търпение.

Думите му, изглежда, ужасно обидиха столчето. То не отвърна нищо, обърна се към стената и застина, сякаш се вкамени. Приличаше на сърдит котарак, който по същия начин би се извърнал с лице към стената.

На Наоки му стана жал за столчето.

— Ще дойда пак! — успокои го той и излезе от къщата.

Пътеката, която минаваше през горичката, бе обрасла с бурени, явно тук отдавна не беше стъпвал човешки крак. Пъхнал ръце в джобовете, сякаш стискаше нещо с все сила, Наоки крачеше по пътеката, като се стараяше да избира по-проходимите места.

Когато мина през горичката и се добра до задния вход на дядовата къща, той чу веселото гласче на Юко:

— Батко си дойде!

— Ето го, наистина! Е, слава Богу! — обади се и Рицуко.

Рицуко държеше за ръка Юко, двете тъкмо се канеха да излизат.

— Да вълвим там, хайде! — викаше Юко и дърпаше Рицуко към горичката, откъдето току-що се бе появил Наоки.

— Не бива, няма какво да правим там.

— Чу ли, там е само гора и нищо друго. По пътеката изобщо не може да се минава. Само цикади има и толкова. Не успя ли да хванеш нито една, Наоки-чан?

Наоки помръдна неопределено устни. Юко му се притече на помощ. Тя изведнъж взе решение.

— Там е в къщи, да вълвим в къщи!

— Да не би да искаш да се върнеш в Токио? — запита я с успокояващ глас Рицуко, сякаш не бе разбрала точно желанието на Юко. — Слушай, а защо да не отидем да се полюеем на люлките?

Идеята се стори съблазнителна на Юко, тя моментално се съгласи и тръгна след Рицуко:

— Да идем на люлките!

— Наоки-чан, хайде с нас!

— Аз ли...

— Впрочем научих името на оня майстор, който е направил столовете!

13. ПОМОЩНИЦАТА

Рицуко поведе Юко и Наоки в един храм. Не се знаеше в чест на кое божество е бил издигнат този храм, вече доста занемарен. В двора на храма преживяха три сърни. Те навярно напомниха на Юко за сърните, които беше видяла в Мияджима, защото тя заподскача:

— Сълнички, сълнички!

По-навътре в двора, където преживяха сърните, се виждаше езерце, около което растяха много глицинии, а във водата сновяха шарани. Такава тишина цареше тук, такава красота — нищо чудно, че в тези места бе живял князът. Наоки се наслаждаваше на прекрасната гледка. А ето ги и люлките!

Люлеейки децата на четириместната люлка, Рицуко върна на дадената дума, започна да разказва:

— След като говорихме с тебе, отидох в библиотеката и взех една дебела книга за историята на нашия град. В нея имаше снимки на разни експонати от историческия музей и представи си — сред тях беше и снимката на оня стол! Под нея пишеше: „Изработено от Мунаката Шинкичиро“. Трудно име, нали?

— Мунаката Шинкичиро... Како, ти знаеш ли нещо за него? Чувала ли си името му?

Рицуко се разсмя.

— Откъде да го зная? Вероятно се е ползвал с доверието на княза и той го е изпратил в Англия да учи занаят така е станал майстор на столове. А когато се върнал в Япония, останал при княза, правел му столове и разни други мебели.

— Дали е още жив?

Рицуко наведе глава замислено.

— Кой знае! Но дори и да е жив, сигурно е на много преклонна възраст. В книгата не пишеше нищо повече за него, тъй че нямам представа каква е била по-нататъшната му съдба.

— Но щом е ходил да учи в Англия, значи не става дума за периода Токугава^[1], нали?

— Така е, сигурно е било по времето на Мейджи^[2]. Може би после е отишъл да живее в Токио, защото и князът... впрочем, искам да кажа потомъкът на княза, нали през Мейджи вече е имало феодали — с една дума, бившият господар се преместил в Токио. Там, дето си играхте тази сутрин, е бил княжеският дворец, него също са го преместили в Токио.

— Излиза, че е тръгнал заедно с княза... Кой знае може и така да е станало...

Наоки се изправи. От рязкото движение люлката силно се залюля и Юко, която до този момент си пееше весела песничка, се уплаши и се хвана с всички сили за страничното желязо.

— Ама че си, батко!... — рече тя и сърдито и сви устнички.

Наоки побърза да седне пак на люлката и я залюля, като се отгласкваше с крака от земята.

Все пак има нещо неясно в цялата история. Да допуснем, че князът, тоест, неговият наследник, е взел майстора със себе си в Токио — нали в такъв случай той щеше да си събере багажа, както се полага, а нямаше да изчезне така внезапно...

— За какво се замисли, Наоки-чан? Какво те тревожи? Много странно се държиш. Няма ли да ми кажеш какво се е случило?

Наоки вдигна очи към Рицуко, която го гледаше строго и изпитателно. Обзе го желание да ѝ разкаже всичко още същата минута. Сигурно щеше да му олекне на душата... Ала той не можеше да издаде тайната. Нима беше възможно някой възрастен да възприеме на сериозно историята на едно столче, което ходи само и говори като човек?

— Нали сега е двајсети век?

— Правилно.

— Не е две хиляди шестстотин и пета година, нали? Не става дума за тази година, а въобще — нали не сме в двајсет и седмия век?

— Разбира се.

Рицуко се разсмя, заинтригувана от въпросите на Наоки.

— Така е, нали? Да ти кажа право, нищо не разбирам!

— Да не би да си прочел някъде, че сега е двајсет и седми век?

Или пък някой да се е пошегувал с тебе?

— Никой не ми е казвал, просто... Представи си, че съм видял календар, в който пише такава нещo, тогава? Как може да се обясни?

— Хм...

Рицуко разлюля отново люлката.

— Да не е било телефонен номер? На календарите често пише названието на фирмата, която го е поръчала, и телефонния номер.

— Мисля, че не е.

Рицуко пак се разсмя.

— Докато не видя с очите си, нищо не мога да ти отговоря. Ако календарът беше тук, все щяхме да измислим някакво обяснение.

— Календарът ли?

Наоки сведе колебливо поглед. От ризата с къси ръкави, увита на вързоп, се подаваше крайчето на измърлян картон.

— Я ме погледни в очите! Слушай какво ще ти кажа, Наоки-чан — в човешките отношения най-важното нещo е доверието. Щом си имат доверие, хората си помагат един на друг. Ако ти ми вярваш, ще ти помогна.

— Разбрах — Наоки се усмихна широко и измъкна календара. — Ето го, открих го в една къща, висеше на стената.

— Аха.

— Погледни на коя страница свършва — сигурно последната дата има някакъв особен смисъл? Нали на тия календари всеки ден се откъсва по една страница...

— Ето, че всичко ти е ясно...

— Не ми се подигравай, моля ти се! Аз съвсем се обърках. Виж цифрите — струва ми се, че това не е телефонен номер. Прилича по-скоро на дата. Да, но сега е двајсети век! Нищо не мога да разбера.

— Така-а...

Рицуко смръщи вежди и взе календара.

— Олеле, колко е мръсен! Впрочем, това не е най-важното. Ще се постарая да разбера откога е този календар. Дай ми го за известно време.

След кратко колебание Наоки склони:

— Добре, вземи го — рече той отривисто.

— И няма да казваме на никого, нали?

— Дадено! Който издаде тайната, да му изсъхне езикът!

Като видя как Рицуко и брат ѝ стиснаха съзаклятнически ръце, Юоко също протегна ръчичка:

— И Юоко-чан иска!

Вярно, та Юоко също трябваше да се закълне, че ще пази тайна — нали може да се окаже, че тъкмо тя знае всичко по-добре от когото и да било!

Тримата стиснаха още веднъж ръце.

— Който издаде тайната, да му изсъхне езикът!

В суматохата разлюляха люлката толкова силно, че се развикаха и тримата — и Рицуко, и Наоки, и Юоко.

— Ще узная всичко, оставете това на мен — заяви Рицуко.

— И ти ли си в лятна ваканция сега?

Неочакваният въпрос удиви Рицуко и тя отвори широко очи.

— Значи не ходиш на училище?

— Не, не ходя.

— Тогава сигурно работиш?

Лицето на Рицуко изведнъж помрачня.

— Не ми се сърди, сигурно глупави въпроси задавам. Просто ми е чудно, че се занимаваш с нас, обръщаш ни толкова внимание, а нали възрастните все бързат, все нямат време...

— Мързелива съм, затова — отвърна Рицуко, като си върна предишното добро настроение. — Ям, спя и нищо друго не правя. Е, хайде! Юоко-чан, довиждане, анкоморочи, ще се видим пак!

— Анколомочи, ще се видим пак! — помахаша с ръчичка Юоко и се засмя.

Наоки помахаша с ръка. Надежден човек е Рицуко, няма съмнение. Страшно е симпатична. Наоки хвана за ръка Юоко и тръгна напред, но след малко се обърна. В същия миг се обърна и Рицуко. Наоки размаха мръсната си риза, а Рицуко вдигна нагоре раздърпания календар.

Момчето имаше чувството, че живее в това градче, Ханаура, от дълги, дълги години.

[1] Токугава (1603–1867 г.). През този период Япония е била изолирана от света. ↑

[2] Мейджи (1867–1912 г.). ↑

14. ЗАГАДКАТА НА ЦИФРИТЕ Е РАЗКРИТА

На следващия ден Наоки все още не можеше да дойде на себе си, но тъй като нямаха уговорка с Рицуко да идва у тях рано сутринта, се залови да учи.

— Браво, Наоки-чан, много си прилежен — каза дядо му, докато се стягаше за излизане.

— Дядо, днес пак ли имаш събрание?

— Днес ли? Трябва да ходя в префектурния съвет пак по вчерашните дела.

— Много ли старци се събират на тези събрания?

— Старци ли? Какви ги приказваш, я се чуй само! Ха-ха-ха! — разсмя се гръмко дядото. — Ами че разбира се, и старци има.

— Тогава попитай дали някой от тях не е чувал нещо за тоя човек — каза Наоки и написа с молив името с големи йероглифи в ъгъла на тетрадката си: „Мунаката Шинкичиро“.

Почеркът му не беше твърде красив, но момчето се постара все пак да напише името четливо.

— Какъв е той?

— Бил е майстор на столове, в историческия музей видях един стол, изработен от него.

— Гледай го ти нашия Наоки, от какви неща се интересува. Добре, добре, ще попитам, може пък някой да го знае.

Дядото взе чантата си.

— Вчера преди да изляза, ви обяснявах за човешкия живот и в крайна сметка закъснях за автобуса. Днес това не бива да се повтаря, тъй че тръгвам.

— Ще те чакаме! — извикаха бодро Наоки и Юко, като го изпратиха до външната врата.

Дядото и бабата живееха тъжно и самотно, затова сега веселите викове на децата изглежда носеха много радост на дядото. Бабата също беше безкрайно щастлива и като че ли се надяваше майка им да се забави колкото може по-дълго.

— Юко-чан, хайде на пазар — рече тя, хвана веднага детето за ръката и я изведе, макар че нямаше защо да бърза чак толкова. Но сигурно ѝ беше много приятно да се спира с тоя-оня и да се хвали — ето моето токийско внуче! Отлично, помисли си Наоки. По-добре баба да я няма в къщи, когато дойде Рицуко, тъкмо случай да си поприказват, необезпокоявани от никого. Нали се касаеше за тайна!

Когато трябваше да се ходи на пазар, Юко беше винаги съгласна. Затова тя охотно последва баба си.

— Почакай ни, Наоки-чан, ще се върнем до обед!

— Дадено! — отвърна бодро Наоки.

Край на учението, невъзможно беше вече да се съсредоточи над книгите. Наоки излиза на няколко пъти навън, гледаше наляво, гледаше надясно, по едно време тръгна покрай зида и извървя близо стотина метра.

„Дали пък Рицуко не се е отказала? А защо да не отида до мястото, където е бил княжеският замък? Може би тя ме чака там!“ — мърмореше си той. Колкото повече размишляваше, толкова повече се убеждаваше, че сигурно е прав. И тъкмо се нахрани да си сложи шапката и да излезе, когато изведнъж...

— Добър ден! — чу се отвън глас. Беше Рицуко.

— Ти ли си, како? Нямах вече търпение да чакам и се канех да тръгна — каза Наоки.

Рицуко допря пръст към устните си, като че ли искаше да го накара да замълчи.

— Къде е баба ти?

— Няма я, отиде на пазар.

Рицуко влезе вътре, привела съзаклятнически глава. На Наоки му се стори чудно, че тя поздрави толкова официално, сигурно предполагаше, че баба му си е в къщи.

Ала когато Рицуко седна до масата, лицето ѝ изглеждаше напрегнато.

— Узна ли нещо? Казвай по-бързо!

Рицуко кимна енергично, гледайки Наоки право в очите.

— Успях да разбера това-онова, Наоки-чан. Само че първо искам да те помоля за нещо.

— Да ме помолиш ли? За какво да ме молиш?

— Струва ми се, че не бива сам да си блъскаш главата над тая история. Не трябва да криеш нищо от мен.

— Да, но...

— Мисля, че ти имаш някаква тайна. Затова ти обещавам твърдо да не я издавам. Кажи само на мене!

Наоки въздъхна.

— Обещавах ли, че няма да ми се смееш?

— Обещавам — отвърна Рицуко със сериозен вид без сянка от присмех. Лицето ѝ изглеждаше строго.

— Ще ти обясня всичко! Само че първо ми разкажи за календара.

— Ето каква е работата...

Рицуко извади от кошницата сгънатия по причудлив начин календар и се вгледа внимателно в последната му страница. „Сега ще разбере всичко“, — каза си Наоки.

— Погледни тук — знаците са се поизличили, но, ако се вгледаш, виждаш, че пише „две хиляди шестстотин и пета година“.

Наоки се наведе над листа. Хартията беше изменила цвета си, беше изгоряла от светлината и знаците не можеха да се разчетат ясно.

— Майче пише „ген“, да, струва ми се, че е „ген“ — значи, начало — каза Наоки, и нарисува с пръст във въздуха знака „ген“.

— Правилно. А тук се вижда знакът „ито“. После идва ето това — и Рицуко написа с пръст като него знака „ки“. — Заедно се чете „киген“ — ще рече, еди-колко си години от новата ера по японския календар. Така че целият надпис гласи: две хиляди шестстотин и пета година от новата ера по японския календар. Разбираш ли?

— Не разбирам — честно си призна Наоки.

— Ние не можем да го разберем, но за хората от по-старото поколение това е съвсем просто. По този начин някога са броили годините — от годината на създаването на Япония. По време на войната в нашата страна не се е използвал европейският календар.

— Виж ти, за първи път чувам за това нещо. Значи излиза, че Япония е по-стара от европейските страни, така ли?

— Не се знае със сигурност. Първо, не е известно кога точно е създадена японската държава, а освен това, старият японски календар вече е излязъл от употреба.

— Сега ми е ясно. В такъв случай коя година е две хиляди шестстотин и пета?

— По европейския календар е хиляда деветстотин четиридесет и пета.

— Шесто число от кой месец е първата страница?

— Кой месец ли? Месеца познах веднага.

Рицуко прелисти календара. Страницата с цифрата „тридесет и едно“ бе последвана от страница, на която пишеше „септември“, а след нея идваше пак „едно“.

— Сега е ясно, било е шести август! — възкликна Наоки възхитен. — Браво на теб, че си го разгадала! Направо си чудесна, казвам ти! Ама то било като днес — нали и днес е шести август!

Рицуко гледеше втренчено Наоки, който бърбеше безгрижно. Очите ѝ бяха пълни с печал. Ала Наоки не забеляза нейното подтиснато настроение.

— Сега е твой ред, Наоки-чан. Хайде, разказвай!

— Добре, ще ти кажа.

И Наоки започна своя разказ за онова, което се бе случило в странната къща, като ту избързваше, ту пак се връщаше назад.

Докато той говореше, Рицуко седеше с ръце на коленете и го слушаше, без да трепне. Изражението на лицето ѝ не издаваше нейната реакция, но Наоки почувствува съвсем ясно, че тя не приема цялата история несериозно, както се безпокоеше той.

След като момчето свърши разказа си, Рицуко дълго седя, без да проговори.

Накрая тя каза:

— Трябва да ме заведеш в тази къща.

Наоки кимна. В този момент отвън се чу гласчето на Юко, която си тананикаше. Рицуко светкавично уви календара в една кърпа, пхна го в кошницата, след това стана и се запъти към антрето. Вратата веднага се отвори.

— Здравейте! Добър ден, Юко-чан! Бабо, извинявай, че пак ви преча.

Като видя Рицуко, бабата се зарадва:

— Охо, добре дошла! Оня път само дете те обезпокоих, ще прощаваш. Много си внимателна към внучетата ми, благодаря ти за грижите.

— Донесла съм ви нещо, не е кой знае какво, но е специално за вас от мама — каза Рицуко и извади от кошницата праскови. — От

Окаяма ни ги изпратиха.

— Много мило от нейна страна!... Какви чудесни праскови!
Заповядай, ще пийнем чай.

Бабата отиде в кухнята. Наоки прошепна на Рицуко:

— След обед в три часа Юко ще легне да спи. През това време
ще отидем в музея!

— Добре!

Бабата донесе чая и каза, без да подозира тяхната тайна:

— Каква горещина настана последните дни! Да пийнем малко
ечемичен чай.

— Кафе! Ще пийнем кафенце!

— Да, да! Ето сипи си и млекце.

Юко наля в чая мляко — тя обичаше да се прави, че пие кафе.

15. РИЦУКО ОТИВА В СТРАННАТА КЪЩА

Когато Наоки се добра тичешком до историческия музей, Рицуко беше вече там, махна му отдалеч за поздрав с бялата си ръка. Наоколо беше избуяла такава зеленина, че дори ръката ѝ и бялата рокля изглеждаха зелени.

— Извинявай много! Юко не искаше да заспи, май забеляза, че се каня да излизам. Тъкмо да тръгна, и тя като се развика: „Аз вече ставам, хайде на лазходка!“ В чудо се видях!

— Така правят, изглежда, всички деца. Когато съм била на три години, и аз съм ходела буквално по петите на майка ми. Тя се смее, че дори в клозета съм я следвала.

— И нашето коте правеше същото. Когато вляза в банята, то почва да мяука пред вратата, моли да го пусна вътре. Като му отворя, то се шмугва вътре — уж котките ги било страх от водата, уж не знам какво, ама стъпва чак по ръба на ваната и пак: „Мяу, мяу“!

— Излиза, че аз съм била като вашето коте.

Двамата вървяха и се смееха, но Рицуко изведнъж се спря.

— Откъде ще минем? Къщата на баба ти не е нататък.

— Вярно е. Всъщност странната къща се намира точно и обратната посока.

— Гледай ти, не съм допускала дори — каза Рицуко, и отвори широко очи.

— Ако ни забележат обаче може да си имаме неприятности. Тъй че нека по-добре да минем по заобиколен път. Ще минем по другата пътека. Не ми се вярва някой да е обръщал внимание, че и двете пътеки водят към тая къща, нали започват от гората.

— Каква тайнствена къща! Страшно интересно взе да става!

— В Токио такива тайнствени места не би могло да има. Ако някъде открият празно място, веднага започват строеж. Така си е, като не стига жилищната площ.

— Ох, ще ме умориш! — засмя се Рицуко.

Наоки се сепна.

— Да не би да изтърсих глупост?

— Не, не исках да кажа такова нещо, просто ми стана чудно, че говориш като възрастен.

Ала когато минаха по пътеката покрай белия зид и завиха по тясната пътечка, която минаваше през гората, Рицуко млъкна. Оглеждаше най-внимателно всяко дърво, като че ли очакваше нещо да изскочи оттам, а понякога лицето ѝ добиваше такъв унесен израз, сякаш тя бе далеч-далеч оттук.

Когато стигнаха до живия плет и портата, Рицуко си пое дълбоко дъх. Сетне пристъпи решително вътре, озъртайки се към Наоки, като че ли очакваше той да я успокои, че са пристигнали, където трябва. Изведнъж Рицуко се спря. Сред гъсталака от треви беше забелязала момченцето, което прави пиш. Край пресъхналото езерце все така пицно цъфтяха божурите — червени, жълти, тъмно-розови.

— Виж оная роза! Доскоро още не бяха започнали да цъфтят.

Сред тревата се подаваше една роза, чийто кремав цвят преливаше в светлочервено.

Рицуко гледаше все така втречено статуята на момченцето.

— Знаеш ли, струва ми се, че вече съм виждала някъде това място. Сигурно и на теб ти се е случвало. Отиваш някъде за първи път, а имаш чувството, че вече си бил там. Като че ли съм идвала тук насън.

Изведнъж тя се усмихна.

— Странни неща приказвам, нали? Е, да вървим!

Минаха по посипаната с чакъл пътека, която плавно лъкатушеше покрай живия плет. Наоки изпревари Рицуко и отвори вратата на къщата.

— Хайде! — каза той, направи на Рицуко знак да го последва и влезе вътре.

— Каква чистота! Впрочем ти ми каза, че вие сте почистили къщата.

Рицуко мина в столовата, като се оглеждаше. Малкото столче стоеше неподвижно.

— То било наистина съвсем като ония в музея! — каза Рицуко.

Изглеждаше доста изненадана. Приклезна до столчето, загледа го внимателно и сетне го поздрави:

— Добър ден! Казвам се Рицуко.

Ала столчето не обели нито дума. Държеше се така, сякаш нямаше никаква разлика между него и останалите столове.

Наоки се обърна към него:

— Кажи нещо, моля те! Размърдай се малко! Ако продължаваш да стоиш така, ще ме изкараш лъжец пред Рицуко.

Ала столчето мълчеше все така упорито.

Обърканият Наоки погледна безпомощно към Рицуко. Ами ако тя го вземе на подбив? Или пък ако си каже: „Колко му е умът на Наоки, щом си играе като малките деца с разни столчета и си фантазира какво ли не!“ Положително такива мисли й минават през ума, реши той. Рицуко обаче нямаше никакво намерение да му се присмива, нито пък имаше вид да го подозира, че си е направил с нея лоша шега. Тя просто стоеше и се оглеждаше наоколо. По едно време забеляза следа на стената и прошепна:

— Там е висял календарът, нали?

След това премести бавно погледа си към етажерката над полицата с кухненските съдове и взе оттам една книга с картинки.

— Каква прекрасна книга! От чужбина е.

Корицата на книгата беше изменила цвета си от времето, но когато Рицуко я отвори, страниците бяха запазени в отлично състояние.

— Како, каква е тази книга?

— Ами... като че ли е Андерсен — „Цветята на малката Ида“.

— Наистина! Нашата Ида-чан много обича тази приказка, затова ѝ викаме „Ида“.

Наоки погледна към столчето. Разговорът се беше насочил към темата, която не можеше да го остави безучастно. Но въпреки това то мълчеше. Наоки го вдигна и го отнесе в един ъгъл на стаята.

— Ей, уважаемо столче! Защо не се обаждаш? Да не би да искаш да кажеш, че не ти се говори с какичката? Не се страхувай от нея, тя не е като другите възрастни. Кажи нещо, моля ти се!

Но столчето не продумваше нито дума. Наоки се намуси и вдигна глава — в същия момент Рицуко затвори книгата.

— Изглежда, че Ида-чан се е казвала Макико.

— Защо мислиш така?

Рицуко не отговори, само отвори отново книгата и показа на Наоки последната страница. Там неумела детска ръка бе написала с

черен туш:

МУНАКАТА МАКИКО

— Точно така! Ида-чан, която е живеела тук, се е казвала Макико! — извика Наоки.

В този миг столчето се раздвижи и прошепна с пресипналия си глас:

— Не е истина.

— Столчето проговори, най-сетне проговори! — извика развълнуваният Наоки. — Кажй де, кажй как е истинското име на твоята Ида?

Ала столчето отново млъкна и по нищо не личеше, че отново ще се обади.

— Явно това столче не признава друго име, освен Ида. Изобщо не иска да нарича детето с истинското му име — промълви Рицуко.

Внезапно се чуха стъпки — троп-троп-троп, Наоки и Рицуко се сепнаха и отправиха очи към входната врата.

На прага се появи Юко.

— Здравейте! — извика тя високо и затупурка към кухнята, като се заливаше от смях.

— Ти си станала вече, Юко! Много бързо се наспа — измърмори Наоки учудено и седна на един голям стол.

Хвана го яд — тъкмо се бе накарнал днес да огледа спокойно цялата къща заедно с Рицуко!

Юко влезе в стаята, която се намираще зад трапезарията и след малко се появи оттам с кутия моливи.

— Юко учи улоците — заяви тя.

Сетне разстла на пода блокчето за рисуване, което носеше под мишница и взе в ръчичка един молив.

— Това е мама, а това е Юко-чан, и батко... — нареждаше тя, като старателно драскаше някакви неразбираеми черти и кръгове върху листа.

— Знаеш ли, понякога ме обзема странно чувство. Ами че дребосъчето Юко се държи така, сякаш се намира в собствения си дом и всичко тук й е добре известно. Ето, видя ли как отиде преди малко в

другата стая и измъкна оттам кутия с моливи. Да не би пък тя да е преродената Ида-чан? И да не би това да е причината всички ние да ѝ викаме Ида?

— Казват, че се случвало човек да се прероди в някого — рече Рицуко. — И то не само в Япония, а и в други страни. Чувала съм подобни истории.

— Уф! Като говориш така, тръпки ме полазват!

— Ако тя действително е преродена, може би столчето да казва истината.

Рицуко говореше съвсем сериозно и Наоки почувствува, че го обзема странно усещане.

— Да отидем в стаята на дядото — предложи той.

Рицуко огледа най-внимателно стаята на дядото. Забеляза някакви хартийки, върху които с поизбеляло от времето мастило бяха изписани трудно разбираеми знаци, и ги разгледа подробно, след което пъкна няколко от тях в кошничката си. Ала в цялата тая сцена имаше нещо такова, което... с една дума, Наоки не бе в състояние да обясни това чувство, но му се струваше, че нечий строг поглед ги следи неотлъчно и той нямаше смелост да изрече каквото и да било.

— Батко! — от известно време Юко го викаше, без той да ѝ обърне внимание. — Хайде да ходим да играем, днес влемето е хубаво!

— Вярно, днес времето е наистина хубаво. Кой ти каза това?

Обади се и Рицуко.

— Защо не отидете да играете? Аз ще затворя тази стая, ще поприбера едно-друго в трапезарията и ще си тръгна. Дори никой да не живее тук, все пак това е нечий дом, трябва да го приведем в ред и тогава да си идем.

— Добре.

Тя се държеше съвсем като възрастна. Наоки и Юко излязоха на двора.

— Искаш ли да си поиграем на криеница, а, Юко?

— Аха!

— Ще определим кой кого ще търси с джанкенпон^[1].

— Да, да, с джанкенпон.

Юко започна да размахва ръчичка.

— Джан-кен-пон!

Юко разтвори изведнъж дланта си — Наоки загуби.

— Добре, ти се криеш, Юко. Аз ще те търся.

— Аха!

Юко затупурка нанякъде. Наоки броеше със затворени очи.

— Сигурно вече стига — рече си той.

Наоколо бе тихо. Лек ветрец нашепваше нещо в листата на дърветата. Чуваше се песента на цикадите: „Църр-църр-църр!“ Наоки свали ръце от очите си и си помисли: колко би било хубаво, ако ни оставеха да си живеем в тая къща! А сега — напред!

Юко беше клекнала зад статуята на момченцето. Още преди да я открие брат й, тя се заля в звънък смях и сама изскочи, тъй че не му се наложи изобщо да я търси, сега беше ред на Наоки да се крие. В този момент от къщата излезе Рицуко.

Рицуко беше побледняла, очите й блестяха от вълнение.

— Да не се е случило нещо — запита я неволно Наоки.

— Не, всичко е наред — отвърна тя.

Изглеждаше разсеяна.

— Но ти не се безпокой, Наоки-чан, аз непременно ще изясня всичко. Ще разбера истината, ще видиш! — каза тя, като продължаваше да стои неподвижно, но изведнъж се сепна и погледна ръчния си часовник. — Трябва да побързаме.

— Ще ходим ли някъде?

— Скоро ще пускат фенерите в реката. Да вървим веднага, Наоки-чан. Или по-добре вие се върнете къщи, а аз ще отида да се преоблека и ще дойда да ви взема — каза припряно Рицуко, махна им с ръка и се затича.

Явно нещо се бе случило, но какво именно, Наоки не знаеше. Добре, щом трябва, да вървят!

— Да се връщаме по-бързо! — каза Наоки и хвана Юко за ръката.

[1] Джанкенпон — игра-жребий, с която децата в Япония определят кой да започне пръв. ↑

16. ФЕНЕРИТЕ В РЕКАТА

Както се полага, Рицуко беше облякла памучно лятно кимоно. Големи сини пеперуди бяха разперили крила на белия фон. Кимоното ѝ отиваше много. Когато разбра, че ще пътуват с влака, Наоки се изненада.

— Аз мислех, че ще ходим да гледаме как пускат фенерите в реката тук, в Ханаура — каза той.

Усмивка огря бялото лице на Рицуко и тя поклати бавно глава. Седяха във вагона. На коленете на Рицуко имаше пакет, увит в кърпа, а върху него тя бе сложила букет пъстроцветни далии.

— Какво е това в кърпата? — запита я Наоки.

— Това ли? Фенер.

— Покажи ми го!

— Сега не бива, като го пусна във водата, ще го видиш.

— Ама че си стисната! Няма да го изям!

Макар да я нарече „стисната“, Рицуко не разгърна пакета, само се усмихна леко.

— Докъде ще пътуваме?

— До Хирошима.

— Аха. В Хирошима ли ще пускат фенери в реката?

— Разбира се! Нали днес е шести август...

— Шести август ли? Август... шести август!

Наоки изведнъж подскочи. Първата страница на оня календар беше също шести август. Какво ли се е случило на шести август?

— Ти си чувал за атомната бомбардировка, нали, Наоки-чан? По време на последната война в Япония над Хирошима за първи път е била хвърлена атомна бомба.

Наоки беше чувал вече за атомната бомба но, кога, къде?...

— Това се е случило преди повече от двацет години. Хиляда деветстотин четиридесет и пета година, шести август сутринта — небето над Хирошима било съвсем ясно. Американският разузнавателен самолет изпращал сигнали на бомбардировача, който

го следвал: „Над Хирошима хубаво време, над Хирошима хубаво време“. И бомбардировачът „Енола-Гей“ с атомната бомба на борда полетял направо към Хирошима, хвърлил бомбата и веднага отлетял обратно.

Наоки слушаше внимателно разказа на Рицуко, без да откъсва поглед от лицето ѝ.

— Бомбата падала бавно с парашут и когато стигнала на петстотин метра височина над града, се взривила. В същия миг пламнал ужасен огън, адски тътен разтърсил небесата. И тогава на земята настанал истински пъкъл. Дългите коси на жените се изправили нагоре, огънят ги обгърнал, невъзможно било да различиш лицата на хората, кожата им се белела, свличала се до раменете и вятърът я развявал насам-натам. Ръцете се оголвали до костите и някои хора изглеждали четириръки... Представяш ли си — двеста хиляди души загинали в един миг!...

Рицуко забеляза ужасения израз на Наоки и млъкна.

— Значи... значи дядото и Ида, които са живели в оная странна къща, и те също... в тоя ден...

— Сигурно така е станало. Календарът свършва на шести август. Къщата е останала, както си е била... Предполагам, че дядото е имал работа и е заминал сутринта за Хирошима и е взел със себе си и Ида-чан. Там ги е настигнала атомната бомба...

— И те са умрели — и дядото, който е правел столове, и Ида, така ли?

Наоки усети тежест в гърдите, сякаш нещо го задушаваше.

— Не знам със сигурност, нали не всички хора са загинали тогава... Но, ако бяха живи, мисля, че щяха да се върнат в къщи, тъй че...

— Значи сигурно са загинали.

Сълзите бяха готови да бликнат от очите му. Наоки се опита да се овладее. Много пъти в съзнанието му се беше прокрадвала мисълта, че може би те са вече мъртви, но сега, когато почти нямаше надежда, че

малката Ида е още жива, той си спомни столчето, което продължаваше да я чака и това го сломи. Наоки долепи лице до стъклото. Сълзите замъглиха очите му и скриха морето, което ту се появяваше, ту изчезваше зад прозореца на вагона.

Влакът пристигна в Хирошима.

Когато излязоха от гарата, Рицуко каза:

— Тук всичко е било опожарено околоръст, докъдето ти виждат очите. А сега, ето — изникнал нов град!

Качиха се на един червен автобус, който спря пред гарата. След малко стигнаха до Парка на мира. Там беше вече пълно с народ. Струите на прекрасния фонтан блестяха със зелени, червени и сини светлини, устремяваха се нагоре към небето и отново падаха надолу, разпръсквайки вода с неудържима сила.

— Виждаш ли този фонтан? Това е „езерото на молитвите“. Казват, че хората, които загинали по време на атомната бомбардировка, са крещели в последния си миг: „Вода! Вода!“ Едни познати разправяха как някакъв войник, обгорен като въглен, се надигнал едва-едва от купчината тлеещи човешки тела, които лежали наоколо, и простенал: „Дайте ми вода!“ После се изправил и се затътрил нанякъде със сетни сили, като някакъв адски демон. Имало и един американски войник, военнопленник, който се търкалял сред трупове както си бил с ръце, вързани зад гърба, и крещял: „Вода! Вода!“ Ала всеки, който успявал да пийне вода, издъхвал в същия миг, затова не им давали да пият, колкото и да се молели. Всъщност и вода не е имало... Виждаш ли този фонтан, който пръска капки наоколо? Той е направен в памет на загиналите. Но неговата вода няма да утоли жаждата, която е измъчвала нещастните, преди да ги настигне смъртта. Ох, извинявай, Наоки-чан! Разправям ти за целия този ужас, без да съобразя, че си още малък. Уплаши ли се? Погледни, пред нас е Музеят на атомната бомба. В него се пазят снимки, предмети от онова време. Някой ден трябва да го видиш, за да разбереш какво е било...

— Не може ли днес?

— Късно е, свечерява се.

Рицуко обгърна с ръка раменете на Наоки и двамата минаха под свода на Музея на атомната бомба. Сградата нямаше първи етаж, вторият етаж се опираше на дебели бетонни колони и когато те минаха между колоните, пред тях се откри гледката на една полуразрушена

сграда, която се бе врязала във вечерното небе пред Музея като огромен скелет. От кръглият купол, напомнящ европейски храм, бяха останали само стърчащи железни пръти, стените му бяха разрушени, но от облените в яркожълта светлина тъжни останки на някога прекрасната сграда се излъчваше странна красота, каквато могат да притежават само руините.

— Тук е бил епицентърът на взрива. Оная сграда е оставена както е била след бомбардировката, за да напомня за ужасите и страданията, които е донесла атомната бомба, хвърлена за първи път в света.

Огромният човешки поток се движеше по алеите към Купола на атомната бомба. От двете страни на застланата с каменни плочи пътека растеше трева, тук-там се виждаха скупчени на едно място гълъби. Синята светлина на градските фенери пронизваше сгъстяващия се полека-лека мрак, във въздуха се носеше бял дим и мирис на благовония. Откъм дърветата се чуваше глас, който четеше молитви и приканваше към скръбни спомени.

— Внимавай, тук има стъпала! — предупреди го Рицуко.

Наоки се посъвзе. Изкачиха седем-осем стъпала и се озоваха пред паметника на загиналите. Скелетът на Купола се очертаваше отчетливо зад силуета на този странен монумент, извисяваше се като древна гробница. Хората поднасяха цветя пред паметника, палеха благовонни свещи, четяха молитви, свели глави. На камъка, поставен в подножието на паметника като надгробна плоча, бе издълбан надписът:

ПОЧИВАЙТЕ В МИР
ГРЕШКИТЕ НЕ ЩЕ СЕ ПОВТОРЯТ

Наоки застана до Рицуко и събра длани за молитва.

„Столчето ви чака да се върнете, чака ви и двамата — дядото, който е правел столове, и Ида-чан!“ — прошепна в душата си той и спря, защото не знаеше как да продължи. Ала реши, че това е достатъчно — те ще го разберат.

Камбанен звън прокънтя във въздуха: „Бим-бам, бим, бам!“ Гласът на камбаната се молеше за мир. Хората, облечени в летни

кимона, притискаха към гърдите си още незапалени фенери и се движеха тихо от паметника на загиналите по посока към Купола, към камбаната на мира. Рицуко и Наоки се вляха в човешкия поток и се придвижваха направо към Купола, покрай езерцето, облицовано в правоъгълни плочи, което заобикаляше паметника на загиналите.

— Това е огънят на мира — обясни Рицуко.

Огънят на мира гореше с червен пламък в една каменна ваза, поставена в средата на езерцето.

Във водата трептяха отраженията на тъмносиньото небе и яркия пламък, на многолюдния човешки поток. Беше тихо. Наоколо цареше удивителна тишина, макар че бе пълно с хора.

— Има и жив плет! — обади се Наоки.

Край езерото растяха в стройни редове акуратно подрязани храсти. Изглеждаха съвсем различни от храстите, които ограждаха оная странна къща, разперили буйно клони във всички страни. Ако онези напомняха езиците на адски пламък, тези тук бяха като огъня на молитвата, който кротко се издига към небето.

Човешката река се разделяше на две покрай паметника на децата — жертви на атомната бомба, който се издигаше между дърветата, и след това отново се устремяваше към камбаната на мира.

— Много деца са загинали по време на бомбардировката. Голям брой от ония, дето са оцелели без нито една драскотина, са се разболявали от левкемия и след някоя и друга година са умирали, дори неродените младенци са били поразени от лъчевата болест. Този паметник е издигнат в памет на загиналите деца и е направен със средства, събрани от живите деца.

Гласът на Рицуко звучеше тихо, приглушено. Момчето мълчеше. Мълчаливо слушаше, мълчаливо гледаше бялата кула, върху която се издигаше статуята на едно момиче — неговият силует се запечата завинаги в душата на Наоки.

Камбаните продължаваха да бият. Човешкият поток се спря пред кулата с камбаната, обкръжена от езеро с лотоси. Всеки човек удряше камбаната, събираше длани, молейки се за мир, а сетне запалваше фенера си от огъня. Човешкото множество се придвижваше навътре в гората, всички носеха запалени фенери, които се полюшваха, и огънчетата припламваха сред тълпата. В това шествие се таеше неизразима тъга, която разтърсваше душите.

Дойде ред на Рицуко и Наоки. Рицуко даде фенера си на Наоки, протегна белите си ръце и хвана въжетото, след което удари с все сила камбаната.

— Баммм!

Тя удари още веднъж.

— Баммм!

Рицуко събра длани, помоли се мълчаливо и взе фенера от Наоки. Наоки хвана въжето на свой ред. Напрягна се и удари камбаната, колкото му позволяваха силите.

— Баммм!

Рицуко запали фенера. Светнаха йероглифите, нарисувани върху хартията.

— Баммм!

Рицуко обви с ръкави фенера и се обърна към Наоки:

— Това е, да вървим!

Огънчетата на фенерите припламваха между дърветата. Рицуко и Наоки вървяха, докато излязоха на брега на реката. През оня ужасен ден нейните води отнесли десетки хиляди човешки трупове. Процесията слизаше по каменните стъпала към реката. Онези, които бяха хвърлили фенерите си във водата, се качваха обратно нагоре. Към шума от стъпките по каменните стъпала се прибавяше едва доловимият плисък на речните вълни. Фенерите се спираха за миг, сетне започваха да кръжат във водата. Плуваха по течението, отразявайки се във водната повърхност. Рицуко пусна леко своя фенер в реката. Сетне пак събра длани в молитвена поза. В този момент Наоки забеляза изписания с енергични йероглифи надпис върху фенера:

„Ето колко пораснах аз!“

— Да вървим!

Като чу, че Рицуко го подкани, Наоки побърза да се качи по стълбите. Хвърли поглед от брега към реката — водата аленееше от безброй червени фенери, които се носеха плавно, отразявайки светлината. Силуетът на Купола на атомната бомба се оглеждаше във водата, накъсан на множество малки фрагменти от движението на фенерите, които плуваха по течението. Светлинните им отнасяха към морето молитвите за невръстните деца, загинали с мисълта за мама и татко.

— В Хирошима текат седем реки. Всяка година на шести август вечерта хората пускат във водата фенери, молейки се за душите на загиналите по време на атомната бомбардировка.

Изведнъж Наоки си спомни думите, които бе чул една вечер.

„В морето ги отнесе водата!“

„Добре че ги отнесе, в морето ли, където ще да е! Не можеш ги преброи тия тела, всичките ги отнесе!... И седемте реки се напълниха с трупове догоре...“

Веднъж той се бе събудил посред нощ и бе чул тези думи — значи, ставало е дума за атомната бомбардировка. Говореха как Хирошима се превърнала в пожарище, навсякъде горели трупове, адски пламък осветявал наоколо така, че нощта била светла и без фенер... Толкова много хора загинали...

Запалилите фенери, плувачи по реката, представляваха красива гледка. Ала нима е възможно това — да минат години и ужасният спомен за мигновената гибел на толкова много хора, стотици хиляди човешки същества да се превърне в нещо красиво?

Гласът на Рицуко прошепна:

— Приятно е човек да гледа как запалените фенери плуват към морето. Но знаеш ли, казват, че като почне приливът през нощта, течението връща обратно в реката купища угаснали, полуразпаднали се фенери. Посред нощ, в безлюдната тишина останките на фенерите плуват обратно от морето към реката... Когато чух за това, си помислих: душите на отнесените в морето мъртъвци не могат да намерят покой! И приливът връща спомена за тях обратно при хората...

17. ПРЕРАЖДАНЕТО

Наоки не бе предполагал, че на този ден — шести август хиляда деветстотин четиридесет и пета година — се е случила такава трагедия. Разказът на Рицуко изпълваше душата му с подозрението, че старият майстор на столове и мъничката Ида са загинали по време на атомната бомбардировка. Ако това е вярно, може би Юко е преродената Ида, която е живяла в странната къща? Ето, значи, къде се криеше обяснението за нейното свойско държание, та тя влизаше там като у дома си. Сигурно затова си взема спокойно каквото си поиска, играчки, одеяла, сякаш са нейните собствени.

Тази догадка се въртеше в главата на Наоки на връщане във влака. Когато сподели мислите си с Рицуко, тя кимна.

— Подобни неща, изглежда, се случват понякога. Чувала съм за прераждания, макар да не ги помня съвсем ясно — рече тя.

— Ще поразпитам дядо. Той знае какво ли не — заяви Наоки.

Рицуко го изпрати до дядовия му дом и побърза да си тръгне, като отклони настойчивата покана на стареца да влезе и да пийне чай.

— Е, разказвай за фенерите, хубаво ли беше, като ги пускахте в реката? — запита дядо.

— Ами да, хубаво беше, само ти става страшно като си представиш колко хора са загинали там — рече Наоки.

— Вярно е, и седемте реки в Хирошима били пълни с трупове. Добре, че оцеляхме, нали и ние живеехме в града.

— Какво говориш! И вие ли сте живели в Хирошима?

— Да. В ония години държах книжарница. Тя се намираше съвсем близо до мястото, където падна бомбата. Ама търговията нещо не вървеше. И се преместихме в друг квартал — Кабе, там също търгувах с книги, но сетне научих, че в Ханаура имало място в библиотеката, оставих търговията и дойдохме тук. Ако бяхме останали в Хирошима, щяхме да загинем всички до един, цялото семейство, и майка ти щеше да си отиде млада-зелена — тя ходеше още на училище.

Наоки потръпна. Виж ти какво е могло да стане! Струваше му се, че атомната бомба не го засяга лично, а излиза, че и майка му е можела да стане жертва...

— Майка ти се размина по чудо с голямата беда. Тя пътуваше всеки ден до Хирошима, чак до деня, когато се случи трагедията.

— Защо е пътувала?

— Бяха я мобилизирали да работи във военния завод. Само че в деня, когато падна бомбата, нямало материали. Един-единствен път останали без работа — дотогава работеха и в неделя, а тоя ден им дадоха почивка.

— И благодарение на това се е спасила, така ли?

— Да. Нейните съученички, които работеха в други заводи, загинаха до една. Животът и смъртта на човека са като лист хартия...

— Ако беше загинала, аз нямаше да се родя, нали?

— Така излиза.

Наоки въздъхна.

— Дядо, искам да те питам нещо. Хората прераждат ли се?

— Ама че дете, такива въпроси да задава, ще ме умориш ти мене, стареца. Дали се прераждат ли? Ами, казват, че било възможно.

— Как става това?

— Различни истории разправят хората. В Япония се е случвало какво ли не. Например, ето каква случка съм чувал — май че е станало някъде във Вакаяма. Живял един големец на име Акао, който дълго време нямал деца, ала най-сетне се сдобил с рожба, хубава като капка. Зарадвал се той и нарекъл детето Камечио, за да живее дълго^[1]. Всеки ден го мерел на везните и му се радвал. Ала един ден въжетото на везните се скъсало, Камечио паднал на земята, и изглежда, лошо се ударил, защото скоро умрял.

Наоки наклони глава настрани.

— Как тъй ще се скъса, какво въже? Да не би везните да се връзват с въже?

— Някогашните везни не са били днешните теглилки — качиш се на нея и хоп — готово, тогава са използвали прът, на единия му край връзвали тежест, а на другия окачвали кошница, в която слагали бебето и го мерели.

— Така ли? Затова, значи, казваш, че въжетото се скъсало.

— Бащата, съсипан от скръб, написал на дланта на мъртвото дете името му, „Камечио, син на Акао“, и го погребал.

— И после? Какво станало?

— Какво станало ли? Една година ли, повече ли изминала — не знам, но в някакво семейство на млади родители се родило детенце и те го занесли в дома на големеца. Той наредил да ги пуснат и те му показали ръчичката на бебето. На малката длан били написани с черен туш йероглифите „Камечио, син на Акао“, и то досущ с почерка на големеца.

— Гледай ти!

— Големецът прегърнал детето, плачейки, и рекъл на родителите: „Това дете е прероденият Камечио, дайте ми го!“ но те не склонили. Да, ама йероглифите на ръчичката на детето нито се измивали с вода, нито се изтривали с пясък, колкото и да ги търкали — само с пръст от гроба на Камечио можело да се изтрият, та се наложило родителите специално да ходят там, за да вземат малко пръст.

— Ама че история!... — въздъхна Наоки, ококорил кръгли очи.
— Наистина ли се е случило това?

— Откъде да знам, хората разправят. Такива случки в Япония са ставали често, а и в странство ги е имало.

— Разкажи ми още, моля те!

— Ами... в коя ли книга го бях чел? Трябва да има седем-осем години оттогава — каза дядото и огледа етажерката с книгите. — Май че бях я взел от някого. Историята беше разказана като действителен случай. Живеело в Америка някакво момиченце, което непрекъснато разправяло, че е родено в еди-каква си къща, там имало еди-що си, такива и такива били обитателите. Родителите му обаче не можели изобщо да си обяснят защо то приказва така. Не щеш ли, веднъж го чул някакъв техен роднина и останал потресен. Ето каква била работата: не знам колко далечната им пра-прабаба била живяла в стара къща в Амстердам и въпросният роднина я бил посещавал. Точно за нейната къща говорело момиченцето! Най-подробно описвало как се отварят вратите, къде се намират стълбите и какво ли още не. Отишли в Амстердам да проверят дали е истина. Оказало се, че старата къща, непокътната от дълги години, съвпадала напълно с разказите на момиченцето.

— Значи то е било преродената пра-прабаба, тъй ли?

— Е, това вече не се знае била ли е, не е ли, но изглежда, че някои спомени се предават по генетичен път. Може би това се нарича прераждане. В наше време хората са претоварени с информация. Затова тайнствените сили, с които са надарени, онова, на което му викат телепатия, постепенно изчезват. У първобитните хора май са били по-силно развити.

— Фю! — подсвирна Наоки. — А къде е това Амстердам, в Америка ли?

— Не, това е столицата на Холандия.

— Излиза, че и там стават подобни неща, макар Холандия и Америка да са на такова голямо разстояние!

— Аха. Хората, които населяват Америка, са преселници от Европа. Положително и родителите на онова момче — а може би техните родители — са били дошли оттам.

— Фю! — подсвирна пак Наоки.

Какви неща се случват на тоя свят!

— А на колко години е било онова момиченце?

— На три, струва ми се. Ако е било по-голямо, сигурно спомените са щели да изчезнат в потока на делниците.

— Сигурно си прав.

Наоки се изправи, обзет от вълнение. Може именно така да е било... Може би в Юко се е преродило друго дете. Току-виж излезе, че тя е преродената Ида, онова дете, което е седяло на малкото столче. Затова влиза в странната къща, като у дома си, без да моли за разрешение да я пуснат вътре, развлича се съвсем свободно, вади си играчки и одеяла, като че ли са нейни собствени.

Дядото наблюдаваше изумен как Наоки крачи насам-натам из стаята. Наоки забеляза най-сетне неговото учудване и седна пак на мястото си.

— Между другото, ти нали се интересуваше от Мунаката Шинкичиро. Питях, разпитвах тоя-оня, но никой не беше чувал за него. Само един си спомни, че имало такъв човек, ходил в чужбина да учи занаят и станал майстор на столове или нещо такова, а после се преместил май да живее в Токио. Едва ли е още между живите — ако беше жив, щеше да е на деветдесет години, че и повече. Такива ми ти работи. Имал дъщеря, наричали я Макико. Тоя човек разправяше, че с нея дружали като малки, но след време ѝ загубил дирите.

— Благодаря ти, дядо!

— А сега ми обясни, Наоки-чан, защо ти е нужно да знаеш всичко това?

— Как да ти кажа... Като бях в историческия музей...

— Охо, значи днес малчуганите като тебе вече ходят по музеи!
— рече дядото.

Това, изглежда, му направи силно впечатление.

— Е, лека нощ! — побърза да приключи разговора Наоки.

Той отвори фусума на гостната стая, където бяха седели с дядото, и се мушна под юргана, под мрежата, която го предпазваше от комарите. Легна на една страна и се отдаде на размисъл за поразилата го новина.

„Ето какво било!“ — рече той неволно на глас.

Пред очите му изникна написаният с неукрепнала детска ръка подпис: „Мунаката Макико“. Значи, тя е била дъщеря на стария майстор!...

Бабата, която лежеше до Юко, се надигна, събудена от неговото възклицание.

— Ох, докато приспя Юко, и съм задрямала, без да усетя. Прибра ли се вече? Сигурно и дядо ти се е върнал, а?

— Да, тук е. Като си дойдох, го заварих в къщи.

— Поне чай да беше пийнал. Май не си и вечерял?

— Рицуко ме нагости.

— Пак е имала грижи с тебе.

Баба му излезе от стаята и Наоки се измъкна отново от постелята. Запали джобното фенерче, което си беше взел от гостната, и освети с него дланта на Юко. Както и очакваше, на пълничката й ръчичка нямаше никакви знаци. Насочи светлината към крачетата й. На стъпалата също не видя нищо написано. Наоки се вмъкна отново в постелята, обърна светлината на фенерчето нагоре и започна да движи светлия кръг. Яркото петно затрептя, описвайки всевъзможни плетеници. Може би онова, което осветяваше в момента, бе нещо, отдавна забравено... Тази мисъл прогони съвсем съня му.

Наоки пак бе започнал да се унася в дрямка, когато иззвъня телефонът. Баба му взе слушалката и каза няколко думи. След малко откряна фусума.

— Наоки-чан, спиш ли? Майка ти се връща утре вечер! — чу той нейния глас.

— Наистина ли? — обади се Наоки сънливо.

— Май те събудих, ще прощаваш. Сигурно беше вече заспал.

И баба му затвори внимателно фусума.

„Колко жалко — помисли си Наоки, потъвайки бавно в съня. — Не ми остана никакво време. Трябва утре да ида при столчето и да му обадя...“

[1] „Каме“ на японски означава „костенурка“, която е символ на дълголетието. ↑

18. ИСТИНАТА ЗА ЮКО

На другата сутрин, след като закусиха, Наоки помоли:

— Бабо, направи ни о-нигири. Ще излезем да си поиграем двамата с Юко, ще хапнем навън и ще се върнем. Може ли?

— То може, ама нали майка ви ще се върне следобед, няма ли да е по-добре да не излизате? — запита учудено бабата.

— Щом изядем храната, ще се приберем, няма да закъсняваме. Много ти се моля!

— Добре тогава, вървете. Тъкмо ще е готов обядът, като се върнете.

Бабата приготви о-нигири, триъгълните топчета с ориз, в които имаше и мариновани сливи, посипа ги със сол и мак и ги уви с лъскави листа водорасли. Наля в термоса чай от ечемик, сложи в чантата дори и ментови бонбони. Не забрави и прасковите.

Всичко беше вече готово.

— Е, приятна игра! А къде се каните да ходите?

— Няма да ти кажем, това е тайна! — отвърна дяволито Наоки.

— Щом е тайна, какво да се прави. Тук наоколо има къде да играете, тъй че да не ви мисля. Хайде, приятна игра!

— Довиждане, анколомочи, ще се видим пак! — размаха ръчичка Юко.

Наоки вдигна нагоре тежката чанта и отривисто рече:

— Скоро ще се върнем!

Багажът се получи обемист — на рамото му висеше термосът, а освен храната бе взел и принадлежностите си за рисуване; блокче и водни бои. Предчувстваше, че щом се върне майка им, ще трябва да тръгнат обратно за Токио. А той се бе наканил тъкмо днес да отидат в необикновената къща. Искаше Юко да си поиграе до насита със столчето — нали имаше вероятност тя да се окаже прероденото момиченце Ида, което столчето чакаше тъй отдавна.

„Стоп! А защо ли да не вземем столчето в Токио заедно с нас? Може би това би било най-доброто решение.“

Наоки изпитваше жал при мисълта, че столчето ще да остане съвсем самичко.

„Ще се опитам да поговоря с него, да го убедя да дойде с нас в Токио. То е малко, няма да е трудно да го вземем.“

Наоки се спря. Искаше му се да сподели идеята си с Рицуко. Впрочем тя сигурно също щеше да дойде в къщата.

Влязоха в двора. Щом се озоваха вътре, Юко веднага извади столчето на поляната и се заигра с него на майки и деца. Прохладният утринен вятър полюшваше цветовете на олеандъра и отронваше по някой лист в нозете на момиченцето. Когато листенцата докосваха земята, Юко подскачаше и радостно възкликваше.

Наоки изнесе един стол от трапезарията, седна и се захвана да рисува. Върху хартията започнаха да се появяват един след друг контурите на онова, което го заобикаляше: и къщата, и трогателната статуя на момченцето, и живият плет сякаш се надпреварваха да привличат вниманието му.

— Влеме е за обяд, моля! — обади се Юко.

Столчето бърбореше нещо безспир, вероятно то беше неин гостенин по правилата на играта. Слънчевата светлина проникваше през дърветата и огряваше двора. В душата на Наоки постепенно се прокрадваше усещането, че не само Юко, но и той самият е живял някога в тази къща.

Той отиде зад къщата да вземе вода от кладенеца, пригответи четките и боите и се залови да оцветява рисунката. Слънцето се бе издигнало доста високо в небето.

— Батко, искам о-нигили! — каза Юко.

Тя беше вече поизгладняла.

— Ей сегичка, малко почакай! — рече Наоки, прекъсна рисуването и се изправи.

Сянката му падна върху близкото дърво.

— Сега ще си хапнем. Къде предпочиташ, Юко — тук, на двора ли?

— Аха! — подскочи радостно Юко.

— Почакай малко да взема прасковите, сигурно вече са се изстудили.

Наоки донесе прасковите, които бе оставил да се охлаждат в кофата на кладенеца зад къщата, сетне разтвори пакета с о-нигири.

Варените топчета оставяха в устата приятен вкус на ориз, водорасли, сол и маково семе. Юко сигурно беше много гладна, защото излапа две на бърза ръка. Хапнаха си изстудените праскови, изпиха ечемичния чай и Наоки затвори чантата с продуктите. Нямаше търпение, искаше час по-скоро да започне атаката. Но времето изтичаше, а Рицуко все още не се появяваше.

— Уважаемо столче, опитай се да си спомниш, моля ти се, какво беше времето оня ден, когато дядото и Ида заминаха оттук — хубаво ли беше?

— Да — отвърна колебливо столчето.

— Дядото не каза ли къде отиват?

— Не помня.

— Нима не спомена, че отиват в Хирошима?

— Хирошима — произнесе провлечено столчето, гласът му звучеше учудено. — Вярно! Точно така каза!

— Така си и знаех. Рано ли тръгнаха сутринта?

— Струва ми се, че да.

— След тяхното заминаване да си видяло някаква светкавица, да си чуло гръм, спомняш ли си?

Столчето помълча известно време.

— Да — промълви то накрая. — Тогава падна оная фигура при езерцето. Да, наистина, спомням си, имаше светкавица. Светна като иззад някаква черна завеса. Стъклата в къщата се натрошиха на парчета. А след това, като изчезна светкавицата, се раздаде гръм.

— Не беше веднага, тъй ли?

— Веднага ли, по-късно ли беше...

В думите му имаше противоречие. Нима е възможно гърмът да се е забавил толкова след светкавицата? Но и онова, което столчето успя да си спомни, хвърляше светлина върху събитията.

— Трябва да ти кажа нещо, но се постарай да запазиш спокойствие. Изглежда, че дядото и Ида са загинали по време на атомната бомбардировка.

Като чу тези думи, столчето подскочи.

— Загинали ли? Не е истина! Та нали Ида е тук?

— Нали ти обясних вече, това е моята сестра, а не... Изслушай ме: денят, когато дядото и Ида са излезли оттук, е било шести август хиляда деветстотин четиридесет и пета година. В осем и петнайсет в

Хирошима е паднала бомбата, и са загинали двеста хиляди души. Ако дядото и Ида бяха останали живи, те сигурно отдавна щяха да се върнат у дома.

— Това е невъзможно! Не е истина!

Столчето започна да обикаля нервно насам-натам, като тътреше крака.

— Не може да бъде, не вярвам!

Изведнъж то се обърна към Наоки.

— Добре тогава, ще ти докажа, че тя е моята Ида.

— По какъв начин ще ми докажеш?

— Погледни какво има на гърба ѝ. Повдигни рокличката и виж — на гърба ѝ трябва да има три бенки една до друга.

Наоки трепна за миг и се вторачи в столчето. Доколкото му беше известно, на гърба на Ида нямаше никакви бенки.

Дали обаче не го подвежда паметта му? Ами ако наистина се окаже, че има? Обзе го страх. Боеше се да не би думите на столчето да се потвърдят, но в същото време го плашеше и вероятността да се получи обратното, на гърба на Ида да няма бенки.

— Виж по-бързо! Май нямаш смелост? Ясно, страх те е.

Наоки повика Юко.

— Обърни се насам! Много е задушно, дай да те съблека — каза той и като вдигна нагоре късата рокличка на Юко, смъкна надолу гащичките ѝ и оголи цялото ѝ гръбче.

— Недей така!

Юко се изви настрани и дръпна надолу рокличката си. На нейното нежно гръбче нямаше никакви бенки...

— Видя ли сега? — рече Наоки, без да поглежда към столчето.

След това той оправи гащичките на Юко и я плесна по дупето.

— Готово, върви да си играеш.

Юко се върна тичешком на мястото, където си играеше до преди малко и чак тогава Наоки хвърли поглед към столчето. То трепереше като трескаво. Изведнъж се заклати и рухна на земята, сякаш го удари гръм. Краката и облегалката му се разлетяха на различни страни.

19. ВСИЧКО СТАВА ЯСНО

Наоки не помнеше как се добраха до дома. Ужас го бе обзел, когато столчето се разпадна пред очите му. Той грабна веднага чантата, спусна се към Юко, стисна здраво ръчичката ѝ и двамата се понесоха презглава по-далеч от странната къща.

Щом отвориха задната врата на дядовата къща, чуха кръшен смях.

— Мамо!

Наоки влачеше готовата да заплаче Юко, която веднага се оживи и се втурна в къщата.

— Мамо!

Наоки захвърли чантата и побърза да я последва.

— Къде сте ходили? Леле, колко сте напълнели, почернели сте и двамата!

Всъщност тя самата беше почерняла много. Юко се покатери с обичайното си безгрижие на коленете ѝ, като пискаше от радост, а майка ѝ я повдигна нагоре, за да види колко тежи. Наоки си пое дъх и се отпусна до тях.

— Наоки-чан, изглеждаш ми май пребледнял, не си ли добре? — запита го баба му.

— Нищо ми няма.

— Я ела насам да те видя! Нямах температура, значи си добре. Ама наистина си почернял! — рече весело майка му и докосна с топла ръка челото на момчето.

В този миг Наоки изведнъж се разплака. Завръщането на мама му донесе огромно облекчение. Но от друга страна пък нейният безгрижен тон го засегна — как може да повтаря непрекъснато „колко си почернял“, когато се бяха случили толкова работи в нейно отсъствие! Мисълта за столчето, за горкото столче, което се беше разпаднало пред очите му, също не му даваше покой. От яд и мъка той ревна с цяло гърло.

Майка му и баба му се видяха в чудо — започнаха да го успокояват, да го утешават, но Наоки не преставаше да плаче.

— Уморен е, нали докато те нямаше, той толкова се грижеше за Юко! — каза баба.

— Хайде, не плачи! Просто си се поуморил, нали си се старал всичко да бъде наред. Иди сега да поспиш. Юко, ти също трябва, да си лягаш!

Мама изтри челото и ръцете на Наоки с мокра студена кърпа, сложи под главата му една възглавница. Както си хлипаше, Наоки потъна моментално в дълбок сън.

Събуди се на свечеряване. До слуха му долиташе шум, потракване на съдове, в кухнята приготвяха вечерята. Нещо цвърчеше в тигана, носеше се мирис на варени патладжани. Чуваше се как пращят краставиците, като ги режат с ножа.

Наоки се протегна с чувство на истинско блаженство. Очите му се бяха подули от плача, лицето го смъдеше от сълзите, но в същото време той изпитваше облекчението, познато на ранения, комуто са намазали раните с мехлем и са сложили отгоре превръзка.

В дневната майка му и дядо му разговаряха. От кухнята се обади на висок глас бабата:

— Защо бързаш толкова? Не е задължително да тръгвате довечера с нощния.

Наоки скочи от постелята и надзърна в дневната.

— Мамо, довечера ли ще тръгваме? Вярно ли е?

Майка му го погледна учудено. Юко се беше разположила на колене ѝ, както обикновено.

— Да, само за нощния имаше спални места, всички други са пълни — и утрешният експрес, и влакът вдругиден. А бързият и без това пътува по-дълго.

— Че какво от това? — рече Наоки и направи пак плачлива гримаса. — Аз имам още работа тук.

Възрастните неволно се разсмяха и Наоки се обиди.

— Ти никога не се съобразяваш с нас, мамо! И децата имат право да си кажат мнението.

— Недей да капризничиш, моля ти се. Аз съм ужасно заета, нямам време за губене. Работата е по-важна от мнението на децата — намръщи се майка му.

Наоки се втурна в кухнята.

— Бабо, не е ли идвала Рицуко?

— Не съм я виждала днес.

— Така ли...

Наоки взе моментално решение.

— Къде живее Рицуко? Каж ми, бабо, моля ти се! Ако не отида при нея веднага, няма да успея да свърша нищо.

— Много си припрян! Тъмно е вече, нека дядо ти те заведе.

— Няма нужда, светло е. Каж ми по-бързо, чуваш ли!

Наоки изскочи от къщи с плана, начертан от баба му.

Домът на Рицуко се намираше на средата на една стръмна и тясна уличка, която тръгваше от рова по посока към по-оживената част на града. Когато най-сетне го откри, Наоки остана неприятно изненадан. Вътре беше тъмно, сякаш в къщата нямаше жива душа.

Колкото и да натискаше звънеца, колкото да викаше „Има ли някой тук?“, никой не се обади. Наоки се отпусна пред вратата, беше съвсем паднал духом. Какво да прави сега? Трябваше на всяка цена да се срещне с Рицуко, преди да си тръгне за Токио. Искаше да й каже какво се бе случило със столчето.

Стъпалата пред входната врата бяха студени и започнаха да го побиват тръпки. Изправи се. Щом не може да се срещне с нея преди заминаването, най-добре е да й напише писмо и да помоли баба си да й го предаде. И Наоки пое с колебливи стъпки към дядовия дом, като се обръщаше непрекъснато назад.

— Нямало никой ли, казваш? — учуди се баба му, когато той й разправи за неуспеха си. — Майка й и баща й също ли не бяха у тях? Чудна работа! Къде ли са могли да се даянат всичките?

— Ще й напиша писмо, а ти й го предай.

Наоки хапна надве-натри, седна на масата и отвори тетрадката.

„Здравей, како — пишеше той, — оказа се изведнъж, че тази вечер заминаваме за Токио. Търсих те у вас, но не заварих никого, затова реших да ти напиша писмо и да помоля баба да ти го даде.

Със столчето се случи голямо нещастие и аз съм виновен за всичко. Казах му, че неговата Ида е загинала по време на атомната бомбардировка. То ми отвърна, че това е невъзможно и реши да ми докаже, че Юко е Ида. Според него на гърба на Юко трябвало да има

три бенки, наредени една до друга. Оказа се обаче, че няма нито една. Когато разбра истината, столчето рухна на земята и се разпадна на части.

Бях започнал да вярвам, че може би Юко действително е онова момиченце Ида, която столчето е чакало толкова дълго, затова се канех да го взема с нас в Токио. Ала столчето умря, преди да успее да му кажа какво съм намислил. Много ми е мъчно за него.

Наоки.

За малко да забравя — Макико е името на дъщерята на дядото, на Шинкичиро. Мисля, че тя е майка на Ида. Дядо ми е научил това отнякъде.“

Като свърши писмото, Наоки въздъхна с облекчение, откъсна листа и го сложи в един плик. Залепи плика и го надписа: „За Рицуко-сан“.

— Бабо, предай ѝ ей-това.

— Добре, добре, ще ѝ го предам. Как само се грижеше за вас! Много добро момиче...

Тогава се обади майка му.

— Наоки-чан, пригответи се по-бързо! Внимавай да не забравиш нещо.

Тя беше отворила куфара и бързаше да стегне багажа.

— Нали ще дойдете пак при нас, Юко-чан? Нали няма да забравиш баба, като си заминеш?

Бабата прегръщаше Юко, а дядото пушеше цигара след цигара.

— Довиждане, анколомочи, ще се видим пак! — викна Юко и заподскача весело.

— Откъде си чула това? — удиви се майка ѝ.

— Откакто сме тук, все го повтаря, и аз се чудя откъде, го е чула.

Юко, я покажи как правиш питки — подкани я Наоки.

Юко се изправи, позасрамена от думите на брат си. Сви длани, като че правеше оризови топки, и започна да търка юмручета, повтаряйки напевно:

— Мелим олиза, плавим блашно!

— Виж ти, какъв прогрес има! — каза майка им, поразена от номерата на Юко. — След като се върна от Унгария, Ханекава-сенсей^[1] реши да учи децата в нейните ясли на детски песнички,

наши, японски. Дори с групата на най-малките се занимаваше. Не вярвах, че ще успеят нещо да усвоят, но ето че Юко ги е пропяла!

Тя изглеждаше много радостна, че Юко схваща така лесно. Това ли било... Наоки пак го налегна мрачно настроение.

— Че какво общо има Унгария с нашите детски песнички? — запита бабата и наклони глава настрани.

— Сега ще ти обясня. Детските песни се предават от поколение на поколение, без някой да учи специално децата, нали така? Казват, че в песните на децата има елементи на фолклор, дори на примитивно творчество. С една дума — народна музика, която отникъде не е заимствувана.

— Колко било сложно! — удиви се бабата.

Майката на Наоки, изглежда, се канеше да продължи разказа си и да поясни какво общо имат Япония и Унгария на тази почва, но дядото изведнъж я прекъсна, като се вслушваше в нещо:

— Май че таксито дойде. Хайде, всичко ли е готово?

— Наистина, пристигнало е вече. Е, да вървим!

Дядото се качи заедно с тях в колата, а бабата ги изпрати, махайки с ръка на прощаване. Външната врата се захлопна.

„Ето че историята свърши“ — помисли си Наоки. Ала той грешеше.

[1] Сенсей — учител (обръщение към преподаватели, лекари и др.). ↑

20. ПИСМОТО НА РИЦУКО

Около седмица след като Наоки се завърна в Токио, майка му получи писмо от баба. Като четеше писмото, тя каза на Наоки:

— Баба ти пише за някакво момиче на име Рицуко, било постъпило в болницата.

— Не може да бъде! От какво е болна? Покажи ми писмото, моля ти се!

Наоки дръпна листа от ръцете на майка си, но тя го перна по пръстите.

— Не бива да взимаш без разрешение това, което друг чете.

— Моля ти се, мамо!...

— Добре, ето, на — чети.

Почеркът на баба му беше доста нечетлив. Наоки успя да прочете само, че за съжаление Рицуко е пак в болницата и би било добре той да ѝ напише писмо, нали толкова се е грижила за него.

— Да ѝ напиша, ама като не ѝ знам адреса? — измърмори Наоки, но изведнъж се сепна: — Мамо, виж, май че пише „пак е в болницата“!

— Къде пише „пак“?

— Ето тук, погледни. Значи Рицуко-сан и преди е лежала в болница!

— Да, така излиза.

Майка му също не беше в течение.

Ала няколко дни по-късно пристигна писмо и от Рицуко.

Освен него дойде и някакъв навит на руло лист. Наоки трескаво разкъса плика.

„Скъпи Наоки-чан — пишеше Рицуко, — много съм ти признателна за всичко. Срещата с теб се превърна в събитие, което промени моя живот. Благодаря ти от все сърце!

Наоки-чан! Оказа се, че аз съм Ида. Същата онази Ида, която столчето е чакало толкова години. Само че когато те срещнах за първи път, още не знаех това.

Не съм била навършила и три години, когато в Хирошима паднала атомната бомба и аз съм се скитала сама по разрушения град. Тогава ме намерили сегашните ми мама и татко. Те били отишли в Хирошима да търсят своите родители и тригодишното си момиченце, което били оставили само за един ден при тях, а намерили мен. Родителите им и детенцето били загинали, както закусвали сутринта, превърнали се в купчина кости. Мама и татко, които били загубили своите родители и дъщеричката си, ме видели да щапуркам самичка и решили да ме вземат и да ме отгледат на всяка цена.

Когато ме попитали как се казвам, аз съм отговорила «Ида-чан». Попитали ме на колко съм години и аз съм вдигнала три пръста. Моето име било избродирано на панталонките, но те били скъсани и се виждало само «цуко».

Тогава новите ми родители решили да ме нарекат «Рицуко» и ме взели със себе си. Те нямаха други деца, тъй че сигурно много са се радвали, че са ме намерили.

Узнах, че не съм тяхна истинска дъщеря, когато вече ходех на училище. Безумно ми се искаше да срещна, да зърна поне за миг моите истински родители. Само затова си мислех — дали цялото ми семейство е загинало по време на бомбардировката, или са още живи. Постепенно си внуших, че са живи и здрави и че един ден ще срещна някъде моите истински татко и мама.

След време, обаче, здравето ми започна да се влошава — силите ме напуснаха, на шията ми се появи подутина, мъчеха ме силни болки. Постъпих в болница и ми поставиха диагноза — левкемия като последица от атомната радиация. Разбира се, и лекарите, и мама криеха истината от мен, защото тази болест е неизлечима. Ала по една случайност аз узнах диагнозата. Разбрах и друго — че страшната болест дори след двайсет години настига онези,

които са оцелели след атомната бомбардировка, и че всички умират от нея...

Дълго лежах в болницата, сменяха ми кръвта, резултатите от лечението бяха обнадеждаващи и аз се почувствувах по-добре. Излязох от болницата и отново заживях нормално. Тогава те срещнах и теб, Наоки-чан.

Разбира се, в началото изобщо не подозирах какви мисли те вълнуват и защо се интересуваш от оня майстор на столове, а и не допусках, че работата може да се окаже толкова сериозна. Но когато узнах за календара, останал завинаги на шести август четиридесет и пета година, на деня, когато е паднала атомната бомба, останах потресена. Реших на всяка цена да разбера какво се крие във всичко това.

Ти ми разказа цялата история и още нещо ме поразих: момиченцето, което столчето чакаше, се наричало Ида-чан. А нали ти споменах, че аз самата съм твърдяла, че се казвам Ида когато ме намерили да скитам по опожарената Хиросима.

Нали си спомняш, че те помолих да ме заведеш в странната къща? Тогава останах след вас уж за да поизчистя. Влязох в стаичката, откъдето Юко-чан беше изнесла моливите, за да ги прибера обратно, и извадих от шкафа кутията с играчки. Това беше облепена с хартия кутия от мандарини. Вътре намерих о-тедама — няколко малки вързопчета, ушити от вълнен муселин, в които има камъчета. Сърцето ми се сви от тревожно предчувствие.

«Ще разгадая тази тайна, каквото ще да стане» — ти казах тогава.

Същия ден ходихме на реката да пускаме фенерите, нали си спомняш? На другия ден започна да ми се вие ужасно свят и се наложи да постъпя отново в болницата за пострадалите от атомната бомба в Хиросима. В болницата прочетох писмото, което ти беше оставил за мен.

От вълнение ми спря дъхът. Чаках с нетърпение да дойде лекарят да ме прегледа. Когато ме прислушваше, аз го попитах:

— Господин доктор, имам ли някакви бенки на гърба?

— Да, дори три една до друга. Рядко съм виждал такова нещо — отвърна той.

Думите му ме накараха да се просълзя.

Ти, Наоки-чан, ми разкри, че Мунаката Макико е била майката на Ида. Бях на седмото небе от щастие. Когато видях на оная книга надписа «Мунаката Макико», бях отчаяна, едвам успях да се овладея. Бях очаквала да бъде «Мунаката... цуко» — каквото ще да е име, Муцуко ли, Ецуко ли, само да завършва на «цуко», тогава щях да знам, че книгата е била моя. Но когато прочетох в твоето писмо, че Макико е била майката на Ида, не можах да удържа сълзите си.

Сигурно дядо ми е бил донесъл тази книга, когато се е завърнал от чужбина. Мама я е прочела, а след време книгата е станала моя. И затова започнали да ми викат «Ида».

Хартийките, които събрах в стаята на дядо, бяха, както се досетих, семейни регистри. От болницата направих справка в селото, обозначено на хартийките, и така разбрах кои са били мама и татко. Тя е била единствена дъщеря на своите родители, затова баща ми бил приет в тяхното семейство. Той загинал на фронта, а тя починала една година преди да падне атомната бомба. Тогава узнах също, че моето име е всъщност Ицуко. След смъртта на мама ме взел дядо ми. Оня ужасен ден той ме завел в Хирошима, трябвало да отиде там по работа. В Хирошима ни настигнала бомбата. Вероятно дядо е загинал по време на бомбардировката. Как съм оцеляла аз — сама не зная.

Играчките о-тедама ми причиниха голяма мъка. Втората ми майка ги прибра някъде. Може би трябваше да ги оставя в себе си. Когато бях вече в болницата, я помолих да ми ги донесе заедно със скъсаните панталонки. Платът, от който бяха ушити панталонките, се оказа съвсем същият

като тоя на вързопчетата о-тедама от странната къща. Конците, направата — всичко съвпаднаше.

На мама още не съм казвала нищо. Сигурна съм, че моите втори мама и татко, хората, които са ме отгледали, биха се зарадвали, ако им открия истината. Но ми се струва, че би било по-разумно до поизчакам, да обмисля всичко както трябва и тогава да им разкажа цялата история. Та аз самата още не мога да повярвам, все ми се струва, че е някакъв сън...

Когато състоянието ми се подобри, ми разрешиха най-сетне да си отида поне за един ден вкъщи. Тогава отидох пак в къщата — всъщност в моя роден дом — и взех столчето и книжката с картинките. В скрина открих една детска престилка, на която пишеше «Ицуко», и чифт нови панталонки. Бяха ушити от същия плат като панталонките, в които съм била обува в оня паметен ден, дори размерът беше същият.

Ах, да — тогава намерих и нещо важно, което ти си забравил. Изпращам ти го в отделен пакет.

Затворих внимателно къщата и се прибрах у дома със столчето. Мама и татко го погледнаха учудено. Столчето стана досущ както преди, след като го сглобих, просто да не повярва човек. Сега то си кротува до леглото ми. Когато сме сами в стаята, аз му казвам: «Не ме ли познаваш, аз съм Ида! Същата Ида, която е седяла на теб като малка.» Но то не продумва — сърди ли ми се, не ме ли признава не мога да разбера. Изглежда не може да се примири с мисълта, че малката Ида е пораснала.

Наоки-чан! Сега вече ми е напълно ясно — аз съм съвсем сама на този свят и хората, които търсех дълги години, мама, татко, дядо, не са вече между живите. Това откритие ми причини огромна скръб. Единствената ми утеха е малкото столче, което е обикаляло из къщата и все е чакало да се върна през всичките тези месеци и години.

Аз непременно ще оздравея, Наоки-чан! Нямам никакво намерение да се предам на смъртта. Искам да се преместя в моя роден дом. Ще видиш как ще се разхубави

живият плет, като го подрежа. Ще пусна златни рибки в езерцето. Статуята на момченцето пак ще оживее, ще шурти весело струйката вода. Ще измажа цялата къща. Хортензиите ще полюшват едрите си лилави цветове, ще цъфтят розите, ще кипят глициниите.

И знаеш ли, искам да си родя едно момиченце. Ще го слагам да седи на малкото столче. Тогава най-сетне столчето ще се зарадва, ще признае, че истинската Ида се е върнала.

А ти ще ни идваш на гости, нали?“

Така свършваше писмото на Рицуко. Наоки остана дълго време неподвижен. Сетне бавно отвори пакета. Вътре беше неговата забравена картина. Тогава той се бе сетил за нея, но нямаше сили да иде да си я прибере.

Гледаше картината и му се струваше, че вижда цъфналите рози, вижда Рицуко, която излиза от къщата с дете на ръце.

— Ще вълвим, ще вълвим вкъщи! Батко, кака Лицуко, Юко-чан, всички заедно! Да вълвим пли столчето!

Не бе усетил влизането на Юко. Тя го подканяше нетърпеливо, провличайки напевно думите. Очите на Наоки се напълниха със сълзи. Нима е възможно Рицуко да умре? Не, ще оздравее! Тя ще оздравее на всяка цена! И тогава къщата ще оживее отново, ще дойдат пак радостни дни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.